

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Místní poplatky

Předkládá: Lucie Kovářová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie KOVÁŘOVÁ**
Osobní číslo: **R10B0028P**
Studijní program: **B6804 Právní specializace**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Název tématu: **Místní poplatky**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Historický vývoj
3. Vymezení pojmu místní poplatek
4. Druhy místních poplatků
5. Stanovení místních poplatků
6. Opravné prostředky a vymahatelnost
7. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 40 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

viz zvláštní seznam

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Katedra veřejné správy

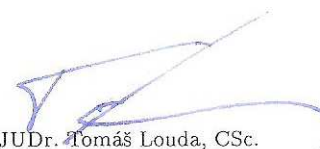
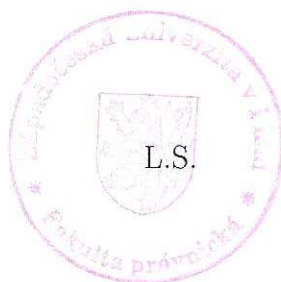
Datum zadání bakalářské práce: 31. března 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 31. března 2013

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.

vedoucí katedry

V Plzni dne 6. září 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Místní poplatky vypracovala samostatně, s použitím pramenů, uvedených na konci mé bakalářské práce v seznamu použité literatury.

.....
Lucie Kovářová

V Plzni 6. 3. 2013

Na tomto místě bych ráda poděkovala nejen JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za jeho ochotu, rady a připomínky, kterými mi přispěl při tvorbě této práce, ale také všem, co mi věnovali svůj čas tím, že si práci přečetli a sdělili mi své názory a kritiku.

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Historický vývoj	3
2.1	Místní poplatky do roku 1952.....	3
2.2	Místní poplatky do roku 1991	3
2.3	Místní poplatky po roce 1991	4
3	Vymezení pojmu místní poplatek	9
3.1	Právní úprava místních poplatků.....	9
3.1.1	Evropská charta místní samosprávy	9
3.1.2	Zákon o místních poplatcích.....	11
3.1.3	Daňový řád.....	11
3.2	Základní pojmy	11
4	Druhy místních poplatků	14
4.1	Místní poplatek ze psů	14
4.2	Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt	16
4.3	Místní poplatek za užívání veřejného prostranství.....	17
4.4	Místní poplatek ze vstupného.....	18
4.5	Místní poplatek z ubytovací kapacity	19
4.6	Místní poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst.....	20
4.7	Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.....	21
4.8	Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace	23
5	Stanovení místních poplatků.....	25
5.1	Zásady poplatkového řízení	25
5.2	Obecně závazná vyhláška	26

5.3	Dozor.....	29
5.4	Využívání údajů ze základních registrů	31
5.5	Úhrada místních poplatků	31
5.6	Vyměřování poplatků.....	32
5.7	Povinnost zákonného zástupce.....	33
5.8	Doručování	33
6	Opravné prostředky a vymahatelnost	35
6.1	Řádné opravné prostředky.....	35
6.2	Mimořádné opravné prostředky	36
6.3	Vymáhací řízení	36
6.3.1	Daňová exekuce	36
7	Závěr	38
8	Resumé.....	40
9	Seznam použitých zdrojů.....	42
10	Přílohy.....	45
10.1	Změny zákona o místních poplatcích.....	45
10.2	Příjmy obcí	50
10.3	Vzor platebního výměru	51

1 Úvod

Důvodem volby mého tématu bakalářské práce byl fakt, že každý jsme poplatníkem. Poplatníkem místního poplatku a pokud ne, tak je každý z nás daňovým poplatníkem. Téma místních poplatků se tedy dotýká většiny z nás. Dalším důvodem bylo, že jsem se při výkonu své povinné praxe v rámci studia setkala se spisy osob, které místní poplatky neplatily a s vypisováním upozornění na nedoplatky na místních poplatcích.

Vybrala jsem si téma místních poplatků i přes to, že na toto téma bylo napsáno již mnoho závěrečných prací. Zákon o místních poplatcích je neustále novelizován a v loňském roce začaly být účinné další tři novely, konkrétně zákon č. 392/2011 Sb. a zákon č. 458/2011 Sb. oba účinné od 1. 1. 2012 a zákon č. 174/2012 Sb. účinný od 1. 7. 2012. Od 1. 1. 2012 byl zrušen §10a upravující místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Poslední novela zavedla dříve zrušené paragrafy tohoto zákona s jiným zněním a novými povinnostmi, jimiž jsou povinnosti zákonných zástupců, využívání údajů ze základních registrů a trojnásobné zvýšení sazby u poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Cílem mé práce je charakterizovat význam místních poplatků, podat na ně ucelený pohled, včetně jejich historického vývoje a jejich správy, včetně charakteristiky aktuálně vybíraných poplatků.

Má práce je rozdělena do 5 kapitol. V první kapitole se budu zabývat historickým vývojem místních poplatků, včetně přiblížení místních poplatků, které se dnes již nevybírají. Jedná se o místní poplatek z reklamního zařízení, místní dislokační poplatek, místní poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků a místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj.

Ve druhé kapitole se budu snažit přiblížit pojem místního poplatku, jeho subjekt, objekt, základ, sazbu, poplatkové období a splatnost. Všechny tyto prvky poté budu vymezovat u konkrétních místních poplatků v kapitole třetí, ve které podrobně jednotlivé místní poplatky rozeberu.

Ve čtvrté části své práce se budu zabývat stanovením místních poplatků obecně závaznou vyhláškou, dozorem nad její zákonností. Dále se budu zabývat jednotlivými ustanoveními

zákona o místních poplatcích, konkrétně využívání údajů ze základních registrů, povinnosti zákonného zástupce, podrobnosti úhrady místních poplatků, vyměřování nezaplacených poplatků nebo poplatků zaplacených v nesprávně výši nebo v nesprávné lhůtě a doručováním.

V poslední kapitole se budu zabývat opravnými prostředky, řádnými i mimořádnými a podrobnostmi jejich použití. Poslední podkapitoly se budou týkat posledního stádia poplatkového řízení, tedy vymáhacího řízení, konkrétně nejpoužívanějším typem v této oblasti, daňovou exekucí.

Při práci jsem vycházela z poznatků z odborné literatury, právních předpisů a jejich komentářů, judikatury a internetových zdrojů, zejména oficiálních stránek Ministerstva financí a Ministerstva vnitra.

Při práci budu používat metody komparativní, především při srovnání předešlé a současné právní úpravy dotýkající se problematiky místních poplatků. Dále použiji metod deskriptivních, především při přibližování problematiky jednotlivých poplatků.

2 Historický vývoj

Současná právní úprava problematiky místních poplatků se řídí zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích ve znění pozdějších právních předpisů. Tento zákon byl schválen 13. 12. 1990 a vyhlášen 28. 12. 1990. Jeho účinnost byla stanovena k 1. 1. 1991.

Tento platný zákon nahradil dřívější zákon z roku 1952 a to zákon č. 82/1952 Sb., o místních poplatcích, který na našem území platil spolu s vyhláškami ministerstva financí téměř padesát let.

2.1 Místní poplatky do roku 1952

V této době se ještě nedá jasně mluvit o místních poplatcích, najdeme zde ale různé dávky, které se dnešním místním poplatkům svým významem velice blíží. Dne 9. 2. 1850 byl císařským patentem č. 50 r. z. přijat poplatkový zákon. Stalo se tak kvůli zrušení patrimoniálních úřadů a poddanství a bylo nutné nově upravit poplatkové právo.¹ Tento zákon ukládal povinnost odvést dávku. Tento poplatkový zákon z roku 1850 platil i po roce 1918, tedy i po vzniku Československé republiky. Obec mohla vybírat poplatky za úřední úkony a dávky (např. ze psů nebo z přechodného ubytování), které se blížili dnešním místním poplatkům.

2.2 Místní poplatky do roku 1991

Podle ústavního zákona o československé federaci z roku 1968² bylo možné daně a poplatky uložit jen na základě zákona. Tímto zákonem se stal v roce 1852 zákon o místních poplatcích č. 82/1952 Sb. Tento zákon místní poplatky přímo neurčoval, pouze obecně upravil danou problematiku. Konkrétní druhy poplatků a způsob jejich vybírání upravovaly vyhlášky ministerstva. Správu místních poplatků zákon přenechal místním národním

¹ GRUŇ, L. Finanční právo a jeho instituty, 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha; LINDE, 2009. ISBN 987-80-7201-745-4, s. 173-179

² Čl. 12 odst. 1 ústavního zákona. č. 143/1968 Sb., o československé federaci „*Daně a poplatky možno ukládat jen na základě zákona.*“

výborům.³ Řízení a sankce týkající se místních poplatků se řídila vyhláškou ministerstva financí č. 162/1962 Sb., o řízení ve věcech daní a poplatků.

Vyhlášky ministerstva postupem času zaváděly a rušily různé druhy místních poplatků. Vyhláškou č. 234/1953 byly zavedeny tyto místní poplatky: poplatek ze psů, z hospodářských zvířat, z míst, za služby (ošetřovné a stravné, poplatek za odvoz popela a splašků, poplatek za neškodné odstranění látek živočišného původu, poplatek za vážení, poplatky od účastníků veřejných zařízení), hřbitovní poplatek a lázeňský poplatek.

Vyhláškou ministerstva financí č. 112/1957 Sb. byl zaveden poplatek z bytů. Krátce na to byla většina poplatků zrušena. Začalo to zrušením poplatku z hospodářských zvířat.⁴ Poté byly zrušeny všechny ostatní poplatky, s výjimkou poplatku ze psů a z bytů.⁵

Vlna opětovného zavádění místních poplatků začala vyhláškou ministerstva financí č. 71/1964, která znovu zavedla lázeňský poplatek.

Hlavní změna ovšem přišla s vyhláškou ministerstva financí č. 67/1966, která zavedla další tři poplatky. Těmi jsou: poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného a poplatek z přechodného ubytování.

2.3 Místní poplatky po roce 1991

Nyní se problematika místních poplatků řídí zákonem č. 565/1990 Sb. Tento zákon byl přijat 13. 12. 1990 a účinnost tohoto zákona byla stanovena k 1. 1. 1991. Tento zákona zastoupil dříve platný zákon 82/1952 Sb., o místních poplatcích a s ním související vyhlášky ministerstev. Cílem zavedení tohoto zákona bylo zvýšení příjmů obecních rozpočtů a sjednocení této problematiky do jednoho právního předpisu. Tento zákon všechny dosavadní místní poplatky zrušil a nahradil je novými.

Obce tedy mohly s účinností od 1. 1. 1991 vybírat těchto devět místních poplatků:⁶

³Zákon č. 82/1952 Sb., o místních poplatcích

⁴Vyhláška ministerstva financí č. 165/1959 Sb.

⁵ Vyhláška ministerstva financí č. 161/1960Sb.

⁶Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích ve znění k 1. 1. 1991

- **poplatek ze psů** -poplatek se platil ze psů starších 6 měsíců a sazba poplatku činila až 1000,- Kčs ročně za jednoho psa. Z tohoto poplatku byli osvobozeni psi užívaní k doprovázení nebo ochraně nevidomých a bezmocných osob a držitelů průkazu ZTP/P.
- **poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt** - tento poplatek platily osoby, které byly přechodně a za úplatu ubytování v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace. Sazba poplatku činila až 15,- Kčs na den. § 2 tohoto zákona zároveň uvádí výčet osob, které tomuto poplatku nepodléhají.
- **poplatek za užívání veřejného prostranství** - tento poplatek se vybíral za zvláštní užívání veřejného prostranství. Tento poplatek platily osoby fyzické i právnické. Sazba poplatku mohla činit až 10,- Kčs za 1 m² na den, přičemž mohla být zvýšena až na desetinásobek.
- **poplatek z reklamních zařízení** - tomuto poplatku podléhala umístěná či provozovaná reklamní zařízení na veřejných prostranstvích, ve veřejně přístupných místnostech a ve veřejných hromadných dopravních prostředcích. Tento poplatek mohl být vybírán souběžně spolu s poplatkem za užívání veřejného prostranství. Sazba poplatku činila až 5% ceny za provádění reklamy.
- **poplatek ze vstupného** - vybíral se ze vstupného na kulturní, sportovní a prodejní akce a akce obdobného charakteru mimo těch, jejichž celý výtěžek byl určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Sazba tohoto poplatku byla až 30% z úhrnné částky vybraného vstupného.
- **poplatek z ubytovací kapacity v rekreačních a vzdělávacích zařízeních** - poplatek platily právnické osoby, které vlastní takovéto zařízení nebo k němu mají právo hospodaření a fyzické osoby, podnikající podle zák. č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Sazba tohoto poplatku byla až 2,- Kčs za lůžko na den bez ohledu na jeho využití.
- **dislokační poplatek** - tento poplatek se platil za umístění kanceláří, provozoven a skladů a dalších zařízení sloužících k podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti. Sazba dislokačního poplatku činila až 10% ročně z částky rovnající se úhradě za užívání předmětných prostor.

- **poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků**- tento poplatek platily fyzické a právnické osoby provozující restaurační, kavárenské, ubytovací nebo jiné pohostinské služby a takovéto výrobky prodávaly. Sazba poplatku činila až 10% z prodejní ceny těchto výrobků.
- **poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst** - tento poplatek platili držitelé povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst, do kterých byl jinak vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou. Sazbu poplatku bylo možné určit až na 20,- Kčs za den.

Poplatky byly dle nového zákona fakultativní. Obce se mohly samostatně rozhodnout, který poplatek zavedou a budou jej vybírat a který ne. Obec tedy neměla povinnost jej zavést. To byla změna, protože dříve měla obec povinnost vždy vybírat poplatek ze psů a lázeňský poplatek.

Dle mého názoru se nejdůležitější změny tohoto zákona odehrály v letech 1993, 1994, 1998, 2002, 2009 - 2011 a 2012.

Zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí se k 1. 1. 1993 zrušil §8 zákona o místních poplatcích, který určoval a upravoval dislokační poplatek.

Další podstatná změna se udála v roce 1994, kdy se od 1. 7. 1994 zrušil místní poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků a místní poplatek z reklamního zařízení.⁷

Postupem času se poplatky nejen rušily, ale zaváděly se i nové poplatkové povinnosti, jak tomu bylo v letech 1998 a 2002. Od 1. 1. 1998 byl zákonem⁸ ze dne 13. listopadu 1997, zaveden místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Hlavním důvodem bylo omezit pro společnost škodlivé gamblerství, mnohdy spojené s kriminalitou. Se zavedením tohoto místního poplatku si dle mého názoru zákonodárci slibovali navýšení příjmu obecních rozpočtů. Změna zákona o místních poplatcích se provedla tak, že za §10 se vložil nový §10a, upravující tento místní poplatek.

⁷ Zákon č. 48/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸ Změna podle čl. IV zákona č. 305/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se mění zákon České národní rady č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

K datu 1. 1. 2002 došlo zákonem⁹ ze dne 15. května 2001 k zavedení místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento zákon změnil znění zákona o místních poplatcích tak, že za §10a vložil nový §10b, který tento místní poplatek upravuje.

Spolu s poplatkem za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů vešel v platnost i nový poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace. Tato změna se udála zákonem¹⁰ ze dne 10. července 2001, který za §10b vložil nový §10c, který opět upravoval problematiku nového poplatku.

V roce 2003 došlo zákonem¹¹ ze dne ze dne 4. července 2003 ke změně zákona o místních poplatcích. Tento zákon pozměnil některá původní ustanovení, jako nejzásadnější změnu ovšem považuji možnost obce zvýšit včas nezaplacené místní poplatky až na trojnásobek, místo původního navýšení o 50%. Původní ustanovení o navýšení o 50% platilo od vydání zákona o místních poplatcích až do roku 2003, což je dle mého názoru dlouhá doba.

S účinností od 16. 6. 2010 se změnil místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. Změnou bylo rozšíření předmětu poplatku, tento místní poplatek se změnil na místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí.¹²

K velkým změnám došlo přijetím zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Ten je účinný od 1. 1. 2011 a nahradil dosavadně platný zákon o správě daní a poplatků. K tomuto datu byly zrušeny některé § zákona o místních poplatcích. Jedná se o zrušení §12, který upravoval promlčecí lhůty a také §13, který upravoval řízení ve věcech poplatků a odkazoval na zvláštní právní předpis. Tyto dva paragrafy nahradila obecná právní úprava uvedená v novém daňovém řádu. K další úpravě došlo v §14, který upravuje obecně

⁹ Změna podle §84 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

¹⁰ Změna podle §46 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)

¹¹ Změna podle čl. I zákona č. 229/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹² Změna podle čl. III zákona č. 183/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

závazné vyhlášky. Nově byl také přidán §14a, který upravuje ohlášení poplatkové povinnosti. Dále byl zrušen §16.

S účinností od 1. 3. 2011 mohli správci poplatku včas nezaplacené poplatky vyměřit nejen platebním výměrem, ale mohli použít i hromadný předpisný seznam.

Od 1. 1. 2012 se čl. V zákona č. 300/2011 Sb.,¹³ zrušil poplatek upravený v §10a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, koncový interaktivní videoloterní terminál a herní místo lokálního herního systému.

A nakonec nejnovější změny tvoří změny k datu 1. 7. 2012. Změnilo se znění §16 a to zákonem č. 142/2012 Sb., zákon o změně některých zákonů v souvislosti se zavedením základních registrů. Další byla změna §10b a §12, kterou zavedl zákon 174/2012 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Tímto byly tedy znovu zavedeny dříve zrušené §12 a §16.

Postupné změny zákona o místních poplatcích jsem pro větší přehlednost zpracovala do tabulky, která je přílohou této práce.

¹³ Zákon č. 300/2011 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

3 Vymezení pojmu místní poplatek

Účelem místních poplatků je získání příjmů do obecních rozpočtů. Místní poplatky spadají do daňových příjmů, a mají tedy stejně jako daně dvě funkce:

- fiskální funkce - jejich smyslem je zajistit příjmy do rozpočtu obce,
- regulační funkce - obec může volbou místního poplatku ovlivnit frekvenci některých jevů, ať se jedná o regulaci nežádoucího nebo podporu žádoucího chování.¹⁴

3.1 Právní úprava místních poplatků

Daně a poplatky lze ukládat pouze na základě zákona.¹⁵ Tímto zákonem je myšlen zákon o místních poplatcích. Tyto poplatky jsou příjmem obecního rozpočtu a nejsou účelově vázány, takže mohou být použity k plnění čehokoliv jiného v obci.

Obce si vydáním obecně závazné vyhlášky rozhodují o vybírání a výši místních poplatků sami na základě zákonného zmocnění. Zavést však mohou pouze poplatky zákonem vymezené a v zákonem stanovené výši.

Mimo listiny základních práv a svobod jsou místní poplatky obsahem i dalších právních norem, jako je zákon č. 500/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů a obecně závazných vyhlášek obce, které rozeberu v kapitole č. 5, Stanovení místních poplatků. Právní úpravu samosprávy poskytují i evropské právní předpisy, a to evropskou chartou místní samosprávy.

3.1.1 Evropská charta místní samosprávy

Jedná se o stěžejní evropský právní předpis k úpravě místní samosprávy. Evropská charta místní samosprávy je mnohostrannou mezinárodní smlouvou. Evropská charta byla přijata Radou Evropy, jejíž členem je Česká republika od roku 1993, která má ke své činnosti zřízen konzultační orgán s názvem Kongres místních a regionálních samospráv. Českou republikou byla přijata dne 15. října 1985 ve Štrasburku, podepsána 28. května 1998 a stala se závaznou dne 1. září 1999. Ve sbírce zákonů je publikována pod číslem 181/1999 Sb. V jednotlivých ustanoveních evropská charta místní samosprávy požaduje ústavní a zákonné

¹⁴ BAKEŠ M., Finanční právo, 5. vydání, Praha, C.H.Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-801-6, str. 91

¹⁵ Čl. 11 odst. 5 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

zakotvení místní samosprávy, vymezuje její pojem, stanoví její rozsah, práva místních společenství na sdružování, jejich právní ochranu, řeší správní dozor nad činností místní samosprávy.

Česká republika si však k některým článkům učinila výhrady a není jimi vázána. Především jde o ustanovení, která se vztahují k rozsahu místní samosprávy, služebních podmínek zaměstnanců místních samospráv, podmínek výkonu odpovědnosti a finančních zdrojů místních společenství. Výhrady si Česká republika učinila zejména z důvodu odlišné vnitrostátní právní úpravy nebo její neexistence, tudíž by nebylo možné dodržet veškerá její ustanovení.

Nejvýznamnější výhrady jsou ke článku 9., nazvaném Finanční zdroje místních společenství, konkrétně k odstavcům 3, 5 a 6. Největším důvodem pro výhrady byla odlišná daňová soustava a systém přerozdělování finančních prostředků, místní samospráva nemá podle právního řádu České republiky možnost ovlivňovat výši daňové sazby.¹⁶

- Čl. 9. odst. 3: *„Alespoň část finančních zdrojů místních společenství pochází z místních daní a poplatků, jejichž sazbu mohou místní společenství v mezích zákona stanovit.“*
- Čl. 9 odst. 5: *„Ochrana finančně slabších místních společenství volá po zavedení postupů finančního vyrovnávání nebo rovnocenných opatření, jež mají korigovat důsledky nerovného rozdělování potenciálních finančních zdrojů a finančního zatížení, které je třeba z nich hradit. Takové postupy nebo taková opatření nesmějí omezovat volné uvážení, které místní společenství mohou v rámci své vlastní odpovědnosti uplatňovat.“*
- Čl. 9 odst. 6: *„S místními společenstvími se vhodným způsobem konzultuje, jak se jim přerozdělované zdroje mají přidělovat.“*

O zavedení místní daně si obec rozhoduje sama. Některé místní poplatky lze považovat za místní daně, protože naplňují více znaky daně, než poplatku. Usuzuji i z toho, že daňový řád místní poplatky také řadí pod daně.

¹⁶ Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., Evropská charta místní samosprávy

3.1.2 Zákon o místních poplatcích

Tento zákon upravuje vztahy mezi poplatníky a obcí. Je v něm uvedeno všech osm místních poplatků, jejich jednotlivé prvky, jimiž jsou předmět poplatku, subjekt poplatku, základ, sazba, splatnost a další. Jednotlivá ustanovení tohoto zákona jsou podrobně rozebrány v kapitole 4. Druhy místních poplatků a kapitole 5. Stanovení místních poplatků.

3.1.3 Daňový řád

Jedná se o procesní právní předpis ke správě daní a tudíž i místních poplatků. Tento zákon nahradil k 1. 1. 2011 dříve platný, více než 50krát novelizovaný zákon o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 337/1992 Sb. Jeho hlavním účelem je správa daní, ale používá se i v řízení ve věcech místních poplatků kvůli ustanovení §4, který říká: „*Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, neupravuje-li jiný zákon správu daní jinak.*“

3.2 Základní pojmy

Předmět poplatku

Někdy je nazýván též jako objekt poplatku. Od něho se většinou odvozuje název poplatku. Tudíž je předmět patrný již z názvu místního poplatku. Jedná se o obecnou hospodářskou skutečnost, která je předmětem zpoplatnění. Jedná se tedy o souhrn skutečností, na které právní předpis, v našem případě obecně závazná vyhláška obce, váže platební povinnost.¹⁷ Například u místního poplatku ze psů je předmětem pes nebo psi starší 3 měsíců v držení fyzické nebo právnické osoby, mající pobyt nebo sídlo na území České republiky.

Subjekt poplatku

Mezi subjekty poplatku řadíme poplatníka a plátce poplatku.

- *Poplatník* – je jím právnická nebo fyzická osoba, která je povinna poplatek platit a její příjmy, majetek nebo úkony jsou poplatku podrobeny.
- *Plátce* – osoba odvádějící obci poplatek vybraný od poplatníků pod vlastní majetkovou odpovědností. Je to subjekt, na který byla přenesena povinnost výběru,

¹⁷ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-454-4, str. 2

správy a vypořádání místního poplatku. Např. u místního poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je plátcem ubytovatel, který má povinnost jej vybrat od poplatníků, kterými jsou ubytovaní hosté.

U většiny poplatků toto dělení není, protože poplatníkem a plátcem bývá jedna tatáž osoba.

Poplatkový základ

Základem poplatku je jednotlivá poplatkověprávní povinnost, ze které se poplatek vyměřuje. Jednotka, ze které se poplatek vyměřuje, přitom musí být spočitatelná nebo měřitelná.¹⁸ Rozlišují se dva poplatkové základy, s ohledem na to, zda lze základ vyjádřit v peněžních či nepeněžních jednotkách.

- *Valorický základ* – je vyjádřen v peněžních jednotkách (např. celková vybraná částka ze vstupného),
- *Specifický základ* – vyjádřen v nepeněžních jednotkách (např. počet psů, počet dní pobytu apod.).

Sazba poplatku

Jedná se o nástroj k výpočtu poplatku z poplatkového základu. Je to měřítko nebo způsob, podle kterého se poplatek stanoví.

„Obecně představuje poplatková sazba podíl poplatku, který připadá na poplatkovou jednotku; sazba může být pevná či pohyblivá, lineární, proporcionální, progresivní, degresivní.“¹⁹

Sazba bývá určena nejvyšší možnou hranicí peněžní částky, nejvyšší hranicí procenta částky nebo je vymezena horní i dolní hranice (minimum a maximum). Obec může sazbu poplatku stanovit pouze ve formě a mezích daných zákonem.

Pokud se poplatek vyjadřuje paušální částkou, jedná se o jeho určení v nominální výši. Paušalování poplatku představuje vymezení výše poplatku finanční sumou bez přímé vazby

¹⁸ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 798-80-7400-454-4, str. 3

¹⁹ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 798-80-7400-454-4, str. 4

na konkrétní poplatkově právní skutečnosti. Sjednává se dopředu, splatný je ale až po skončení poplatkového období nebo ukončení poplatkověprávní skutečnosti. Paušalizovat lze na jednu poplatkově-právní skutečnost nebo na vymezené období. Paušalování má dvě formy a to paušalizování na vůli obce (např. místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt – týdenní, měsíční nebo roční) a poté další závislé na souhlasu poplatníka (např. místní poplatek ze vstupného, z ubytovací kapacity).

Paušalizování by mělo zjednodušit především poplatkové vztahy a to zejména administrativní náročnost při obsluze poplatků, tedy záznamní nebo účetní činnosti.²⁰

Poplatkové období

Poplatkové období je doba, za kterou se místní poplatek platí. Některé místní poplatky mají zákonem určené poplatkové období a existují i poplatky, které jsou vázány na určitou poplatkově-právní skutečnost a poplatek se týká naplnění a uskutečnění této skutečnosti. Tato skutečnost bývá většinou jednorázová a nemá větší časové období.²¹

Splatnost poplatku

Splatností se rozumí termín, do kterého musí být splněna poplatková povinnost. Tento termín není stanoven zákonem a obec si ho musí stanovit v Obecně závazné vyhlášce sama dle svých potřeb.²²

²⁰ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013,ISBN 798-80-7400-454-4, str. 5-8

²¹ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013,ISBN 798-80-7400-454-4, str. 9-10

²² JIRÁSKOVÁ Z., ŠNEBĚRKOVÁ A., Místní poplatky v praxi, 3. doplněné a aktualizované vydání, Praha, BOVA POLYGON,2004, ISBN 80-7273-099-1, str. 19

4 Druhy místních poplatků

V následující kapitole se budu snažit detailněji popsat a vysvětlit platné místní poplatky. Poplatek je tedy povinná, zákonem stanovená peněžní částka, kterou fyzická nebo právnická osoba odvádí do místního veřejného rozpočtu. V současné době tvoří soustavu místních poplatků osm místních poplatků. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích vymezuje jejich taxativní výčet, což znamená, že obec mimo těchto osmi uvedených poplatků nemůže ukládat žádné jiné. Obce tyto poplatky zavádějí obecně závaznou vyhláškou v rámci své samostatné působnosti. Všechny místní poplatky jsou fakultativní, to znamená, že jsou nezávazné, nepovinné a volitelné. To znamená, že obec si sama rozhodne, které na svém území zavede a které nikoliv. Poplatky se stanou obligatorními až poté, co je obec zavede obecně závaznou vyhláškou.

Pro orientaci, jakou část rozpočtu tvoří místní poplatky, jsem zpracovala tabulky, které jsou uvedeny v přílohách mé práce.

V současné době mohou tedy obce vybírat tyto místní poplatky:

- poplatek ze psů.
- poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt,
- poplatek za užívání veřejného prostranství,
- poplatek ze vstupného,
- poplatek z ubytovací kapacity,
- poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst,
- poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů,
- poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

4.1 Místní poplatek ze psů

Tento poplatek je bezpochyby nejčastěji zaváděný poplatek. Jeho hlavní význam spočívá v regulaci negativních důsledků spojených s chovem psů v obci. „*Smyslem poplatku*

*ze psů primárně není a ani nemá být posílení obecního rozpočtu, protože pak by se již pojmově nejednalo o poplatek, nýbrž spíše o majetkovou daň. Poplatek ze psů tak nemá jiný význam než snižovat či vyrovnávat negativní důsledky spojené s chovem psů.*²³

Poplatníkem je držitel psa, a je to fyzická nebo právnická osoba, která má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky. Poplatníkem je tedy nejen osoba, která jej vlastní, ale i osoba, která s ním nakládá a chová se k němu, jako by jej vlastnila.²⁴ Tento poplatek platí i cizinci s trvalým pobytem na území České republiky na základě povolení k pobytu.

Předmětem poplatku jsou psi starší 3 měsíců. Za tohoto psa se platí od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém pes tento věk dovršil. Věk psa se zjišťuje z rodokmenu nebo na základě ohlašovací povinnosti poplatníka. Ten má povinnost nahlásit vznik a zánik poplatkové povinnosti.

V zákoně jsou vymezeny okruhy osob, které jsou od tohoto poplatku osvobozeny. Těmito osobami jsou osoby nevidomé, bezmocné a osoby s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod podle § 86 odst. 2 zákona č. 100/1998 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Dále jsou osvobozeny osoby provádějící výcvik psů, kteří jsou určeni k doprovodu uvedeným osobám. Také jsou osvobozené osoby provozující útulek pro psy, nejsou totiž držitelem věci podle občanského zákoníku, jak jsem definovala výše.²⁵ Velmi zajímavé mi přišlo, že zákon neosvobozuje osoby, které provádějí výcvik záchranářských a služebních psů.

Maximální sazba poplatku činí 1500,- Kč za jednoho psa a kalendářní rok. U každého druhého a dalšího psa lze tento poplatek až o 50% zvýšit, dostaneme se tedy na částku 2250,- Kč. Zvláštní úprava je stanovena pro poživatele starobního, invalidního, vdovského nebo vdoveckého důchodu, kde sazba činí 200,- Kč. Tato úleva je podmíněna tím, že důchod je jediným zdrojem příjmů poplatníka, což poplatník dokládá čestným prohlášením. Jen v případě sirotčího důchodu není tato podmínka platná.

Splatnost poplatku si obec sama určuje v obecně závazné vyhlášce, zákon to nijak neupravuje. Pokud někdo psa drží po dobu kratší než kalendářní rok, zaplatí poplatek v poměrné výši podle počtu měsíců.

²³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 2 Afs 107/2007-168, ze dne 23.1.2008

²⁴ § 129 zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů: „*Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo vykonává právo pro sebe*“

²⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Asf 107/2007-168, ze dne 23. 1. 2008

Obec může sazbu poplatku stanovit rozdílně podle určitých podmínek, ve kterých jsou psi drženi nebo podle lokality, ve které jsou drženi. Toto podporuje hlavně regulační funkce tohoto poplatku. V praxi to poté znamená, že držitel psa bydlící a držící psa v historické části obce v bytě, bude platit vyšší poplatek, než držitelé v okrajové části obce, kterým psi pobíhají na zahradě.

Obec také vyhláškou o místním poplatku ze psů nemůže stanovit pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství. To může omezit obecně závaznou vyhláškou o veřejném pořádku, ve které může stanovit zákaz volného pobíhání psů na veřejných prostranstvích nebo povinnost nošení náhubku.

4.2 Místní poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt

Tento poplatek plní především funkci fiskální, protože vzhledem k jeho maximální výši nemůže plnit funkci regulativní. V lázeňských městech a místech turistického ruchu mají obce vyšší výdaje s udržováním služeb pro návštěvníky a kompenzace zátěže z jejich strany, jako například zvýšení dopravy a automobilů v obci. Status lázeňského města určuje vláda prostřednictvím nařízení. *„Lázeňským místem se rozumí území nebo část území obce nebo více obcí, v němž se nacházejí přírodní léčebné lázně, stanovené za lázeňské místo podle zákona.“*²⁶

Poplatníkem poplatku jsou fyzické osoby, které se zdržují přechodně a za úplatu v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu a to za účelem léčení nebo rekreace. Fyzická osoba poplatku nepodléhá, pokud prokáže jiný důvod svého pobytu, např. pracovní cestu. Od tohoto poplatku jsou osvobozeny osoby nevidomé, bezmocné a s těžkým zdravotním postižením, kterým byl přiznán III. stupeň mimořádných výhod a jejich průvodci. Dále jsou to osoby mladší 18 let a starší 70 let, osoby, na které náleží přídavky na děti, vojáci vykonávající základní službu a osoby vykonávající civilní službu. Obec si sama může okruh osob osvobozených od poplatku rozšířit v obecně závazné vyhlášce.

U tohoto poplatku odlišujeme osobu poplatníka a plátce. Plátcem je tedy ubytovatel, což je fyzická nebo právnická osoba poskytující přechodné ubytování. Přitom se nebere ohled na to, zda nemovitost, ve které ubytování poskytla vlastní nebo je jen jejím nájemcem. Plátce je

²⁶ § 2 odst. 4 zákona č. 164/201 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích minerálních vod, přírodních léčebných lázní a lázeňských místech a o změně souvisejících zákonů

přítom i ručitelem za tento poplatek. Má povinnost poplatek řádně vybrat a poté odvést obci. Ubytování musí být za úplatu, ať je to od ubytovaného poplatníka nebo od zdravotní pojišťovny. Ubytovatel má také povinnost vést evidenční knihu v písemné formě a uchovávat ji po dobu šesti let od posledního záznamu. Do knihy ubytovatel zapisuje potřebné údaje o ubytování, kterými jsou doba ubytování, účel pobytu, jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu nebo místa trvalého bydliště v zahraničí a číslo občanského průkazu nebo cestovního dokladu ubytovaného.

Sazba poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt je zákonem stanovena na maximálně 15,- Kč za osobu na každý i započatý den, mimo dne příchodu. Obec má právo si tento poplatek stanovit týdenní, měsíční nebo roční paušální částkou.

Poplatek je splatný podle rozhodnutí obce v obecně závazné vyhlášce. Může určit konec kalendářního roku nebo může být poplatek z části splatný již v průběhu roku.²⁷

4.3 Místní poplatek za užívání veřejného prostranství

Jedná se velmi často zaváděný poplatek, který má především regulační funkci. Veřejným prostranstvím se rozumí prostor splňující zákonné znaky veřejného prostranství. Za veřejné prostranství se považují všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.²⁸ „*To, že obec vyhláškou pozemky za takové místo neurčí, nemění nic na tom, že s ohledem na svůj charakter jsou pozemky ze zákona veřejným prostranstvím a jsou předmětem veřejného užívání.*“²⁹ Obec nemusí zpoplatnit všechna veřejná prostranství, ale v obecně závazné vyhlášce musí ty zpoplatněné přesně vymezit, např. místním názvem, parcelním číslem, katastrálním plánkem s vyznačením míst podléhajícím placení poplatku atd.

Poplatek se tedy platí za zvláštní užívání těchto prostranství a to za taxativně vymezené užívání. Jedná se o:³⁰

- provádění výkopových prací,
- umístění dočasných staveb a zařízení, které slouží pro poskytování prodeje a služeb,

²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Odo 369/2004, ze dne 14. 2. 2006

²⁸ § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Odo 369/2004, ze dne 14. 2. 2006

³⁰ § 4 odst. 1 zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- umístění stavebních nebo reklamních zařízení,
- osazení zařízení cirkusů, lunaparků a obdobných atrakcí,
- umístění skládek,
- vyhrazení trvalého parkovacího místa,
- užívání prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce či pro potřeby tvorby filmových a televizních děl.

Poplatníkem i plátcem je fyzická i právnická osoba, která užívá veřejné prostranství uvedeným způsobem. Od tohoto poplatku jsou osvobozeny zdravotně postižené osoby, kterým bylo na veřejném prostranství vyhrazeno trvalé parkovací místo. Poplatek se také neplatí z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejné prospěšné účely.

Horní sazba poplatku za užívání veřejného prostranství činí až 10,- Kč za každý i započatý m² užívaného veřejného prostranství za každý také i započatý den. Poplatek se platí ode dne faktického užívání prostranství do skončení užívání. Tuto sazbu lze zvýšit až na desetinásobek, tedy až 100,- Kč m²/den za užívání veřejného prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků a jiných atrakcí. Poplatek lze určit týdenní, měsíční či roční paušální částkou.

Splatnost obec určí v obecně závazné vyhlášce a nelze ji určit zálohově.

4.4 Místní poplatek ze vstupného

Účel místního poplatku ze vstupného je jak navýšení obecních příjmů, tedy fiskální funkce, tak i regulační funkce. Obec může zavedením omezit nebo ovlivnit a naopak podpořit konání určité akce na jejím území nezavedením tohoto poplatku.

Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba pořádatel předmětnou akci. Poplatková povinnost je nepřenosná.

Poplatek se platí ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo reklamní akce. Podle nálezu Ústavního soudu³¹ je tento výčet taxativní. Vstupné je peněžitá částka, kterou účastník

³¹ Nález pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 20/93(ve sbírce vyhlášen pod č. 141/1991 Sb.), ze dne 14. června 1994

akce zaplatí za možnost se akce zúčastnit. Pořadatelé se placení tohoto poplatku vyhýbali nazýváním vstupného povinnou konzumací, registračním poplatkem, placeným katalogem nebo místenkou,³² proto zákon zavádí legální definici. Od poplatku jsou osvobozeny akce, jejichž výtěžek jde celý na charitativní nebo veřejně prospěšné účely. Vstupenka může obsahovat i jiné složky, pokud tyto složky pořadatel zvlášť nevyčlení, zahrnují se do vstupného.³³

Sazba poplatku ze vstupného činí až 20% z úhrnné částky vybraného vstupného. Po dohodě s poplatníkem může být poplatek stanoven paušální částkou a tuto sazbu vymezí v obecně závazné vyhlášce. „...*Paušální částku nelze stanovit ad hoc pro konkrétní individuální případ, ale sazba paušálu musí být v OZV konkrétně vymezena s tím, že na „dohodě s poplatníkem“ bude pouze otázka, zda se v jeho případě aplikuje poplatek stanovený procentní sazbou nebo paušálně. Pokud by obec v OZV svěřila až správci poplatku právo stanovit poplatek po dohodě s poplatníkem paušální částkou, jednala by v rozporu s § 6 odst. 3 větou druhou ve spojení s § 14 zákona. Oprávnění stanovit na žádost poplatníka poplatek paušální částkou by muselo být výslovně stanoveno zákonem.*“³⁴

4.5 Místní poplatek z ubytovací kapacity

Tento poplatek má význam převážně rozpočtový. Ve většině případů se tento poplatek chápe podobně jako poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt. Chápeme jej tedy jako kompenzaci obci za zvýšené náklady související s turistickým ruchem.

Poplatek se platí za obsazenou ubytovací kapacitu – lůžka. Ubytování je opět poskytováno za úplatu, ovšem neřeší se zde účel pobytu a je poskytováno v zařízeních určených pro přechodnému ubytování.

Poplatníkem je ubytovatel ať je fyzickou či právnickou osobou a opět nezáleží na tom, zda je vlastníkem nemovitosti, v níž ubytování poskytuje nebo jí má jen v nájmu. I zde má ubytovatel povinnost vést evidenční knihu, do které zapisuje dobu ubytování, jméno, příjmení, adresu trvalého pobytu nebo místa trvalého bydliště v zahraničí, číslo občanského

³² MRKÝVKA P. a kol., Finanční právo a finanční správa 2. díl, Brno, Masarykova univerzita v Brně, ISBN 80-210-3579-X, str. 306

³³ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 798-80-7400-454-4, str. 78

³⁴ Nález Ústavního soudu č. j. Pl. ÚS 20/06-1, ze dne 20. 3. 2007

průkazu nebo cestovního dokladu. Záznamy v evidenční knize jsou jedinými záznamy a podklady pro kontrolu poplatkové povinnosti.

Přímo v zákoně je stanoveno, které ubytovací kapacity jsou z této poplatkové povinnosti vyňaty:³⁵

- zařízení, které složí pro přechodné ubytování studentů a žáků,
- zdravotnické nebo lázeňské zařízení, pokud nejsou užívána jako hotelová zařízení,
- zařízení sloužící sociálním a charitativním účelům.

Sazba poplatku činí až 6,- Kč za každé využití lůžko a den. I u tohoto poplatku může být sazba poplatku stanovena paušální částkou, po dohodě s poplatníkem. V případě stanovení paušální částkou je poplatkovým obdobím jeden rok. Pokud tak není, stanoví obec splatnost v obecně závazné vyhlášce, většinou po skončení vymezeného kalendářního období, protože se tento poplatek váže na poplatkověprávní skutečnost, tedy na obsazené lůžko na den.

4.6 Místní poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst

Tento poplatek má hlavně funkci regulační, spočívající v limitování pohybu motorových vozidel do některých míst, zejména se jedná o historická centra či zóny.

Poplatníkem poplatku jsou fyzické nebo právnické osoby, kterým bylo vydáno povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst. Tyto vybraná místa jsou označena příslušnou státní značkou.³⁶ Touto značkou je myšlena značka č. B11 - „Zákaz vjezdu všech motorových vozidel“, pod kterou se umístí dodatková tabulka č. E12 s textem ve smyslu, že vjezd je povolen po zaplacení poplatku.

Zákon také vymezuje okruh osob, které jsou od poplatku osvobozeny. Poplatek neplatí podle §10 odst. 1 zákona o místních poplatcích osoby fyzické, které mají trvalý pobyt nebo vlastní nemovitost ve vybraném místě, osoby jim blízké, manželé těchto osob a jejich děti. Dále jsou to osoby, které ve vybraném místě užívají nemovitost ke své hospodářské činnosti, nebo osoby, které jsou držiteli průkazu ZTP a jejich průvodci. Osobou blízkou se rozumí

³⁵ § 7 odst.2 zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ Zákon č. 361/2001 Sb. o provozu na pozemních komunikacích

osoba blízká podle občanského zákoníku³⁷: „Osobou blízkou je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.“

Sazba poplatku za vjezd s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst je až 20,- Kč za den a násobí se dnem trvání povolení k vjezdu. I u tohoto poplatku má obec možnost stanovit poplatek paušální částkou, její uplatnění je možné pouze po dohodě s poplatníkem.

Vybraná místa musí obec přesně vymežit ve své obecně závazné vyhlášce, podobně jako u poplatku za užívání veřejného prostranství. Splatnost si obec také stanoví sama v obecně závazné vyhlášce. Poplatkové období se stanovuje pouze, pokud se poplatek paušalizuje, jinak je důležité trvání poplatkověprávní skutečnosti.

4.7 Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

Tento poplatek je nejčastěji zaváděný místní poplatek, vedle místního poplatku ze psů a místního poplatku za užívání veřejného prostranství. Patří k jednomu z těch mladších místních poplatků. Obce ho mohou vybírat od 1. 1. 2002, na základě novely, kterou provedl zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů. Jeho hlavní funkcí je funkce fiskální, hlavním účelem je získat do obecního rozpočtu zpět prostředky na část nákladů na provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a využívání a odstraňování komunálních odpadů. Nejedná se o jedinou možnost úhrady za nakládání s komunálními odpady. Obec má celkem tři možnosti a je pouze na ní, jakou možnost zvolí. Nemůže zavést více možností najednou.³⁸ Těmito možnostmi jsou:

- poplatek za komunální odpad podle zákona o odpadech³⁹ - obec ho vybírá za komunální odpad vznikající na jejím území. V tomto případě poplatky nejsou stanoveny sazbou, ale konkrétní výši s vazbou na skutečné výdaje při nakládání s odpady, jsou to tedy úhrady za poskytované služby.

³⁷ § 116 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

³⁸ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-454-4, str. 102

³⁹ § 17a zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů

- smluvní systém vybírání úhrady za komunální odpad - na základě písemné smlouvy obsahující výši úhrady.⁴⁰
- místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění a využívání a odstraňování komunálních odpadů.⁴¹

Rozsudek nevyššího správního soudu vymezil rozdíl mezi poplatkem podle zákona o odpadech a poplatkem podle zákona o místních poplatcích. Poplatek podle zákona o odpadech je vázaný na skutečně vyprodukovaný odpad, který obec prostřednictvím systému zlikviduje, kdežto poplatek podle zákona o místních poplatcích je paušální poplatek za provoz celého systému. Tento systém je vázán na skutečnost existence trvalého pobytu jedince v obci nebo vlastnictví nemovitosti, která slouží k rekreaci a je v obci.⁴²

Pojem odpad a komunální odpad vymezuje zákon o odpadech: „Odpad je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé ze skupin odpadů uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu.“⁴³

„Komunální odpad - veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob a který je uveden jako komunální odpad v Katalogu odpadů, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.“⁴⁴

Poplatníky bych si dovolila rozdělit do dvou skupin. Povinnost platit poplatek mají všichni poplatníci bez ohledu na to, kolik odpadu skutečně vyprodukovali.

Prvními poplatníky jsou fyzické osoby, které mají v obci trvalý pobyt bez ohledu na jejich věk. Trvalým pobytem se myslí adresa pobytu občana v České republice, kterou si zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání.⁴⁵ Podle předchozí právní úpravy nemuseli poplatek platit cizinci s přechodným pobytem. Novela č. 174/2012 Sb. zavedla poplatek i na cizince s povolením k trvalému nebo dlouhodobému pobytu. Nově jsou povinny platit také osoby, kterým byla udělena mezinárodní ochrana podle zákona upravujícího azyl nebo dočasná ochrana podle zákona upravujícího dočasnou ochranu cizinců. Za všechny členy domácnosti může poplatek odvádět jeden společný zástupce. Za rodinný nebo bytový dům s nájemníky tak může činit vlastník nebo správce. Činí tak dobrovolně a

⁴⁰ § 17 odst. 5 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů

⁴¹ § 10b zákona č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴² Rozsudek NSS č. j. 9 Asf 81/2009-48, ze dne 20. 1. 2010

⁴³ § 3 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů

⁴⁴ § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých zákonů

⁴⁵ § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů

z důvodu zjednodušení placení poplatku, musí oznámit jména a data narození osob, za které poplatek odvádí.

Další skupinou jsou fyzické osoby, mající ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, v němž není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Pokud má ke stavbě vlastnické právo více osob, mají solidární odpovědnost, jsou povinny platit poplatek společně a nerozdílně, ve výši odpovídající poplatku za jednu fyzickou osobu.

Sazba poplatku je dvousložková. První část tvoří stabilní a nezávislá částka za osobu za rok, a je pouze limitovaná horní hranicí. Druhá část poplatku je závislá na skutečných nákladech obce vynaložených na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu, a také je limitována horní hranicí. Obec tedy každoročně přepočítává částku nákladů z předchozího roku. Dříve obě tyto části limitovala hranice až 250,- Kč za osobu a rok, obec tedy mohla tento poplatek vybírat v maximální výši 500,- Kč. Protože tato částka neodpovídala skutečně vynaloženým nákladům obce na provoz tohoto systému zabezpečení sběru a svozu komunálního odpadu, zvýšila se hranice druhé částky na 750,- Kč.⁴⁶ Nejvyšší možná částka tedy činí až 1000,- Kč. Výše první části poplatku záleží čistě na vůli obce, druhou část obec určuje na základě svých skutečných nákladů za svoz a sběr netříděného komunálního odpadu v předchozím roce.

Poplatkové období je kalendářní rok. Pokud v průběhu roku dojde ke změně místa pobytu fyzické osoby, změně vlastnictví stavby určené k individuální rekreaci, bytu nebo rodinného domu, platí se poplatek v poměrné výši. Poměrná výše odpovídá počtu kalendářních měsíců pobytu nebo vlastnictví stavby. Jestli se toto změní v průběhu měsíce, je pro stanovení počtu měsíců pro výpočet rozhodující stav na konci tohoto měsíce. Splatnost tohoto poplatku si obec stanoví v obecně závazné vyhlášce.

4.8 Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace

Je posledním místním poplatkem a také nemladším, byl zaveden do soustavy místních poplatků v souvislosti s přijetím a zavedením zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a

⁴⁶ Novela, zákon č. 174/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů. Obec jej může vybírat od 1. 1. 2002. Tento poplatek slouží k úhradě částí nákladů, které vznikly obci v souvislosti s vybudováním infrastruktury a zvyšováním hodnoty pozemků, tedy s vybudováním vodovodu nebo kanalizace. Jeho funkce je tedy hlavně fiskální a má navrátit alespoň část vynaložených nákladů zpět obci. Aby obec mohla tento poplatek vybírat, musela být stavebníkem zmíněné infrastruktury, muselo jí tedy být vydáno stavební povolení a náklady na pořízení nesla obec.

Subjekt poplatku je poplatník, tím je vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace. Může jím být fyzická i právnická osoba zapsaná v katastru nemovitostí, není rozhodující, jestli má tato osoba v obci trvalý pobyt, jestli je cizincem nebo občanem České republiky. Pokud má k pozemku vlastnické právo více osob, mají solidární odpovědnost, tedy povinnost platit poplatek společně a nerozdílně. Správce poplatku ale může vymáhat splnění, tedy zaplacení po kterémkoli z nich. Zákon neobsahuje výčet osob, které jsou z poplatku osvobozeny. To si může obec sama určit ve své obecně závazné vyhlášce.

Předmětem poplatku je možnost připojení se na vodovod či kanalizaci, a musí přitom jít o první možnost připojení. Není rozhodující, zda k připojení dojde či nikoliv. Zhodnocení pozemku je v podstatě navýšení jeho ceny možností připojení na vodovod nebo kanalizaci.

U většiny poplatků je zákonem stanovena horní hranice sazby poplatku, u tohoto poplatku není určena žádná konkrétní hranice. Sazba poplatku je stanovena na 1 m² zhodnoceného stavebního poplatku. Sazba poplatku musí být jednotná pro stejně oceněné poplatky. Cena stavebního pozemku se určuje podle zákona o oceňování majetku.⁴⁷ Sazba se stanovuje u rozdílu nezhodnoceného a zhodnoceného stavebního pozemku. Tento poplatek je jednorázový.

Tento poplatek je obcemi zaváděn velmi málo. Většinou obec nemá dostatek financí na vybudování infrastruktury, nebo jej nechce zavádět, aby do obce takzvaně natáhla nové obyvatele.

⁴⁷ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a změně některých zákonů, ve znění zákona č. 121/200 Sb.

5 Stanovení místních poplatků

Stanovení místních poplatků patří do samostatné působnosti obce, která jej ve svém území zavedla. Obec je základním územně samosprávným celkem, územně samosprávné celky jsou územní společenství občanů mající právo na samosprávu. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem, které rozhoduje ve věcech samosprávy. Zastupitelstva obcí mohou v mezích své samostatné působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.

5.1 Zásady poplatkového řízení

Poplatkové řízení se řídí zásadami daňového řízení, jelikož místní poplatky spadají do daňových příjmů. Tyto zásady vymezují obecná pravidla průběhu daňového řízení. Jsou upraveny v daňovém řádu.

Základními zásadami poplatkového řízení jsou:⁴⁸

- **Zásada zákonnosti** – někdy nazývaná též zásada legality dává správci poplatku povinnost dodržovat právní předpisy při výkonu své činnosti. Správce poplatku tedy může činit pouze to, co je mu zákonem dovoleno (zde je viditelný rozdíl od běžných občanů, kteří mohou činit vše, co jim není zákonem zakázáno).
- **Zásada zneužití pravomoci** – správce poplatku může uplatňovat zákonem svěřenou pravomoc jen v rozsahu, ve kterém mu byla svěřena a k účelům, ke kterým mu byla svěřena.
- **Zásada přiměřenosti** – je důležitá u případů, kde má správce poplatku prostor pro správní uvážení, ještě zpřísňuje zásadu zneužití pravomoci. Podle této zásady musí být chráněny práva a zájmy poplatkového subjektu a správce poplatku zvolí takové prostředky, které subjekt poplatku neméně zatěžují a umožňují správně zjistit a stanovit poplatek.
- **Zásada procesní rovnosti** – všichni účastníci na správě poplatků jsou si rovni v procesních právech a povinnostech. Správci poplatku jsou povinni postupovat stejným způsobem u stejných situací u poplatkových subjektů. Nesmí nikoho zvyhodňovat nebo znevýhodňovat.

⁴⁸ ZATLOUKAL T., Daňová kontrola v širších souvislostech, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2011, ISBN 978-80-7400-366-0, str. 6-24

- **Zásada součinnosti** – základem je vzájemná spolupráce správce daně a účastníků správy poplatků. Spolupráce má být oboustranná, poplatkový subjekt má právo v řízení spolupracovat se správcem poplatku a správce poplatku má povinnost tuto součinnost zajistit.
- **Zásada poučovací** – správce poplatku má povinnost poskytnout poplatkovému subjektu poučení o jeho právech a povinnostech s ohledem na jeho rozumovou vyspělost.
- **Zásada vstřícnosti a slušnosti** – jak vyplývá z názvu, správce poplatku musí vycházet zúčastněným osobám vstříc a být zdvořilý.
- **Zásada rychlosti řízení** – správce poplatku má povinnost postupovat bez zbytečných průtahů. Proti jeho nečinnosti se lze bránit.
- **Zásada hospodárnosti** – také nazývána jako zásada procení ekonomie stanoví, že správce poplatku má postupovat tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady tak, aby zároveň dosáhl stanoveného cíle.
- **Zásada volného hodnocení důkazů** – správce poplatku hodnotí důkazy podle svého uvážení, musí je posoudit jednotlivé a poté současně ve vzájemné souvislosti. Přihlíží ke všemu, co v poplatkovém řízení vyšlo najevo.
- **Zásada legitimního očekávání** – také zásada předvídatelnosti rozhodování říká, že správce poplatku by měl ve shodných případech shodnou věc rozhodovat stejně. nesmí vznikat neodůvodnitelné rozdíly, při rozhodování skutkově stejných případů.
- **Zásada materiální pravdy** – při poplatkovém řízení se bere u úvahu skutečný obsah právního úkonu, bez ohledu na to, jak je označen nebo jak se tváří.
- **Zásada neveřejnosti** – poplatkové řízení je neveřejné.
- **Zásada oficiality** – správce poplatku má povinnost zahájit poplatkové řízení, pokud tak neučinil poplatkový subjekt.

5.2 Obecně závazná vyhláška

Hlavní ustanovení pro vydávání obecně závazných vyhlášek najdeme již v Ústavě, jsou to čl. 79 odst. 3 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky, který zní: „*Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat*

právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.“ Dalším důležitým je čl. 104 odst. 3, který nám říká, že zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Dalším důležitým předpisem je Listina základních práv a svobod, konkrétně její čl. 11 odst. 5, umožňující ukládání poplatků jen na základě zákona. Dalším důležitým právním předpisem zakládajícím obcím práva v této oblasti je zákon o obcích⁴⁹, konkrétně jeho § 10, § 12, a § 35. Zákon o místních poplatcích svěřuje poplatky do samostatné působnosti obce. Základní zákonná úprava pro ukládání místních poplatků je v současné době zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Obce jsou tedy zmocněny k tomu, aby v samostatné působnosti rozhodovaly o tom, zda na svém území zavedou jednotlivé místní poplatky na základě zákonného zmocnění. Jejich zavedení je tedy fakultativní. Přitom si v zákonných limitech určují podrobnosti vybírání těchto poplatků, jimiž jsou:⁵⁰

- konkrétní sazba místního poplatku,
- ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti,
- splatnost místního poplatku,
- úlevy nebo osvobození.

Konkrétní sazba poplatku - obec ji může určit jen v mezích stanovených zákonem, v jejich rozmezí, které je většinou limitované horní hranicí. Pro jeden místní poplatek může být stanoveno více sazeb, obec přitom musí dbát na principy rovnosti a zákazu diskriminace některých poplatníků.

Ohlašovací povinnost ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti- jedná se o poplatníkovu povinnost sdělit správci poplatku do určitého termínu požadované údaje, především vznik nebo zánik poplatkové povinnosti, identifikační údaje poplatníka a údaje rozhodné pro stanovení výše poplatku. Stanovení ohlašovací povinnosti není obligatorní záležitostí obecně závazné vyhlášky.⁵¹ Identifikační údaje poplatníka jsou: jméno a příjmení, datum narození nebo rodné číslo, místo trvalého pobytu a u právnických osob název, sídlo a identifikační číslo. Veškeré tyto údaje jsou podkladem pro stanovení výše poplatků, evidenci

⁴⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů „Poplatky zavede obec obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání, zejména stanoví konkrétní sazbu poplatku, vznik a zánik poplatkové povinnosti, lhůty pro plnění ohlašovací povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatků. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která v obci podléhají poplatku za užívání veřejného prostranství.“

⁵¹ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 798-80-7400-454-4, str. 150

a kontrolu. Poplatník je povinen tyto údaje sdělit v termínu a rozsahu stanoveném vyhláškou. I poplatník, který je od placení osvobozen podléhá ohlašovací povinnosti.

Ohlašovací povinnost je splněna zaplacením místního poplatku, jak uvedl ústavní soud: „... je ohlašovací povinnosti učiněno zadost rovněž formou splnění poplatkové povinnosti (úhrady poplatku), jež umožňuje obci (obecnímu úřadu) jako správci poplatku identifikovat poplatníka, neboť zákon nepožaduje časové a úkonové rozlišení ohlašovací a poplatkové povinnosti.“⁵²

Splatnost místního poplatku - splatností je myšlena doba, do kdy má být splněna poplatková povinnost. Bez jejího uvedení by poplatník neměl jasně danou lhůtu, do které je povinen zaplatit. Splatnost bývá stanovena buď po ukončení poplatkového období nebo po naplnění či skončení poplatkověprávní skutečnosti. Placení místního poplatku nikdy nelze stanovit zálohově dopředu.⁵³

Úlevy nebo osvobození od místního poplatku - jsou na rozhodnutí obce. Úleva znamená snížení poplatkové povinnosti, osvobození potom úplné vyjmutí z poplatkové povinnosti. Obce mají možnost zavést úlevy nebo osvobození nad rámec vyjmutí stanovených zákonem. Pokud obec zavede tuto možnost, musí tak činit na ústavním základě rovnosti. I s tímto je spojena ohlašovací povinnost. Vyjmutí je buď personální, tedy jsou vyjmuty určité osoby, které nepodléhají poplatkové povinnosti, nebo vyjmutí z titulu charakteru akce nebo zpoplatňované skutečnosti.⁵⁴

Obec nemůže překračovat zákonné zmocnění, nemůže si tedy zavádět vlastní místní poplatky nebo stanovit vyšší sazbu, než je stanovená zákonná horní hranice. Správu místních poplatků vykonává obecní úřad.

Pravomoc vydávat obecně závaznou vyhlášku má zastupitelstvo obce, které musí zajistit zákonnost, tedy soulad se všemi právními předpisy. Obecně závazná vyhláška musí být terminologicky přesná, jasná, jednotná a srozumitelná. Požadavek srozumitelnosti znamená, aby vyhlášece rozuměli všichni poplatníci i správci poplatku, aby z ní jasně pochopili svá práva a povinnosti. Obecně závazná vyhláška musí mít vnitřní přehlednost, jako

⁵² Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/02, ze dne 24. 6. 2003

⁵³ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-454-4, str. 14

⁵⁴ KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV, MINISTERSTVO VNITRA, MINISTERSTVO FINANCÍ, Doporučení pro obce a města, Obecní daně (místní poplatky, daň z nemovitostí, poplatek za komunální odpad), Edice dobré správní praxe, 2. vydání, Praha, Tiskárna ministerstva vnitra, ISBN 978-80-254-6259-1, str. 16- 18

jiné právní předpisy. Již z názvu obecně závazné vyhlášky musí být patrné, jaké problematiky se týká.

Obecně závaznou vyhlášku schvaluje zastupitelstvo obce formou usnesení podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Podle § 87 tohoto zákona je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva, aby bylo usnesení platné. Vyhlášky poté symbolicky podepisuje starosta spolu s místostarostou, symbolicky uvádím proto, že ani jeden z nich nemá právo veta podobné tomu prezidentovu. Poté se obecně závazná vyhláška vyhlásí zákonem stanoveným způsobem. Podmínkou její platnosti je vyvěšení na úřední desce obecního úřadu po dobu nejméně 15 dnů. V platnost vstupuje okamžikem svého vyvěšení a účinná začíná být patnáctým dnem po vyvěšení, pokud není stanovena účinnost jiná. V případě obecného naléhavého zájmu může být tato legisvakanční lhůta zkrácena, to ovšem nebývají případy obecně závazných vyhlášek o místních poplatcích.

Obec může zavést všechny místní poplatky jednou společnou obecně závaznou vyhláškou nebo vydat vyhlášku pro každý poplatek zvlášť. Z praktických důvodů se doporučuje vydání více vyhlášek, které jednotlivě upravují problematiku jednoho místního poplatku. Kdyby ministerstvo vnitra vyhlášku pozastavilo pro její nezákonnost, byla by celá neplatná a obec by nemohla vybírat žádné místní poplatky. Pokud vyhláška obsahuje i některé přílohy, musí na ně vyhláška upozornit ve vlastním textu. Přílohy obsahuje nejčastěji poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů a to konkrétně rozúčtování nákladů z minulého roku a poté taky poplatek za užívání veřejného prostranství, ve kterém se vyčlení zpoplatněná místa.

5.3 Dozor

Dozor nad vydáváním obecně závazných vyhlášek, tedy samostatnou působností obcí vykonává Ministerstvo vnitra. Dle zákona o obcích⁵⁵ je obec povinna zaslat obecně závaznou vyhlášku neprodleně po dni vyhlášení Ministerstvu vnitra. Dozor je tedy vykonáván následně, nikoli předběžně nebo průběžně. Jeho cílem je přezkoumání souladu obecně závazné vyhlášky se zákonem a zda byly splněny podmínky pro její vydání. Ministerstvo vnitra proto

⁵⁵ § 124 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

aplikuje tzv. „test čtyř kroků“, který poprvé vyjádřil ve svém nálezu ústavní soud⁵⁶. Pokud zjistí, že odporuje zákonu, vyzve Ministerstvo vnitra obec ke zjednání nápravy, tedy aby do lhůty 60 dnů odstranila nedostatky. Pokud obec na vyzvání nereaguje, Ministerstvo vnitra pozastaví účinnost dotyčné vyhlášky. Pokud by obecně závazná vyhláška byla v rozporu s lidskými právy a základními svobodami, Ministerstvo vnitra ji pozastaví její účinnost bez předchozí výzvy. Pokud tedy obec nezjedná nápravu, podá Ministerstvo vnitra návrh na její zrušení Ústavnímu soudu České republiky.⁵⁷

Ústavní soud je jediný kompetentní rozhodnout o zrušení právních předpisů orgánů samosprávy. Zkoumá, zda obecně závazná vyhláška není v rozporu s Ústavou České republiky, zákony nebo mezinárodními smlouvami. Využívá již výše zmíněný test čtyř kroků, ve kterém se zkoumá:

1. pravomoc obce vydávat obecně závazné vyhlášky,
2. zda se obec při vydávání obecně závazné vyhlášky nepohybovala mimo zákonem vymezenou věcnou působnost,
3. zda obec při vydávání obecně závazné vyhlášky nezneužila zákonem jí svěřenou působnost,
4. obsah vyhlášky z hlediska "nerozumnosti".

Ústavní soud rozhoduje na základě návrhu na zrušení obecně závazné vyhlášky obdržené od Ministerstva vnitra. Řízení se zahájí dnem doručení tohoto návrhu Ústavnímu soudu. Rozhoduje příslušné 15ti členné plénum, které hlasuje o nálezu. Nález se přijímá nadpoloviční většinou přítomných soudců, ale musí být alespoň 10 soudců přítomných. Obecně závazná vyhláška je zrušena ke dni, který je uveden v nálezu. Nález se doručuje účastníkům, navrhovatelí, tedy ministerstvu vnitra a obci. Nález se publikuje ve Sbírce zákonů a ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky.⁵⁸

⁵⁶ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS. 63/04, ze dne 22. 3. 2005

⁵⁷ § 123 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ KOUDELKA Z., Právní předpisy samosprávy, 2. aktualizované a přepracované vydání, Praha, Linde Praha a.s., 2008, ISBN 978-80-7201-690-7, str. 176-201

5.4 Využívání údajů ze základních registrů

S účinností od 1. 7. 2012 můžou na základě novely⁵⁹ příslušné správní úřady při své činnosti využívat údaje ze základních registrů. Aby mohli správní orgány spravovat místní poplatky, musí správně identifikovat poplatníky a plátce, zejména fyzické osoby. „ *S ohledem na zákonnou povinnost obecního úřadu v postavení správce poplatku soustavně zjišťovat předpoklady pro vznik nebo trvání poplatkových povinností osob a činit nezbytné úkony, aby byly tyto povinnosti splněny, byl v této souvislosti žádoucí bezproblémový přístup k potřebným údajům základního registru obyvatel, informačního systému evidence obyvatel a informačního systému cizinců.*“⁶⁰

Správce poplatku může v konkrétním případě použít z registrů pouze údaje nezbytné ke splnění daného úkolu. Informační systém veřejné správy tvoří čtyři základní zřízené registry, které mají umožnit sdílení a využívání tzv. referenčních údajů. Těmito registry jsou registr obyvatel, registr osob, registr územní identifikace, adres a nemovitostí a registr práv a povinností.⁶¹ Referenčního údaj definuje ministerstvo vnitra: „*Referenční údaj - údaj vedený v základním registru, který zákon upravující vedení příslušného registru jako referenční údaj označuje, v daný okamžik aktuální, platný a jednotný údaj pro použití v agendách ve státní správě.*“⁶²

5.5 Úhrada místních poplatků

Každý poplatník či plátce je povinen místní poplatek zaplatit. To znamená odvést ho správci poplatku ve lhůtě splatnosti a v odpovídající výši sazby stanovené v obecně závazné vyhlášce obce. Je povinen úhradu splnit sám, bez jakéhokoli předchozího kroku ze strany správce poplatku. Tato povinnost vzniká okamžikem vzniku poplatkově právní skutečnosti. Správce poplatku musí zjišťovat skutečnosti rozhodné pro správné a úplně vyměření místních poplatků. Místní poplatky se hradí pouze a výhradně v české měně buď v hotovosti nebo bezhotovostně. U bezhotovostní platby převodem z účtu slouží ke správné identifikaci poplatníka či plátce variabilní symbol.

⁵⁹ Zákon č. 142/2012 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti se zavedením základním registrů

⁶⁰ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-454-4, str. 153

⁶¹ PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-454-4, str. 152-154

⁶² Internetové stránky Ministerstva vnitra <<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-symbol-egovernmentu-dokumenty-seznam-zakladnich-registru.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>>, dne 3. 3. 2013

5.6 Vyměrování poplatků

Pokud nebude poplatek zaplacen včas, v nesprávné výši nebo pokud nebude splněna ohlašovací povinnost, vyměří obec poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem.

Platební výměr je rozhodnutí, takže musí obsahovat všechny náležitosti rozhodnutí dle daňového řádu, kterými jsou:⁶³

- označení správce místního poplatku, který rozhodnutí vydal,
- číslo jednací, popřípadě číslo platebního výměru,
- označení příjemce rozhodnutí,
- výrok s uvedením právních předpisů, podle kterých bylo rozhodnuto, a jde-li o platební povinnost, také částku a číslo účtu na který má být částka uhrazena,
- lhůtu k plnění,
- poučení o možnosti odvolání
- podpis úřední osoby, její jméno, příjmení a pracovního zařazení a otisk úředního razítka (nebo uznávaný elektronický podpis úřední osoby)
- datum, kdy bylo rozhodnutí podepsáno.

Zpravidla obsahuje i odůvodnění, které zdůvodňuje výrok. Není obligatorní náležitostí platebního výměru, je však vhodné ho pro informace poplatníků do rozhodnutí napsat. Pokud bude kterákoliv z náležitostí rozhodnutí chybět, má to za následek neplatnost rozhodnutí. Vzor platebního výměru je uveden v příloze.

Hromadný předpisný seznam se používá především u místních poplatků, které mají velký počet poplatníků. Má snížit administrativní zátěž pracovníků a úsporu financí vynakládaných na doručování.⁶⁴ Tyto dvě možnosti jsou jediné způsoby, kterými lze místní poplatek vyměřit.

Správce poplatku může poplatek navýšit až na trojnásobek. Jiné sankce, mimo pořádkových pokud použít nelze. Navýšení na trojnásobek je opatřením sankčním povahy za nesplnění povinnosti peněžité povahy. Využití a výše záleží na správním uvážení správce poplatku.

⁶³ § 102 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

⁶⁴ § 50 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

5.7 Povinnost zákonného zástupce

Od 1. 7. 2012 byl zaveden §12, který upravuje postavení zákonných zástupců poplatníků.⁶⁵ Poplatník a jeho zákonný zástupce mají solidární poplatkovou odpovědnost. Zákonný zástupce má stejná procesní a práva a povinnosti jako poplatník. Správní úřad může poplatek vyměřit poplatníkovi nebo jeho zákonnému zástupci. I nezletilé děti mají poplatkovou povinnost, protože mají způsobilost k právům a povinnostem. Zákonné zástupce tedy mají nezletilé děti a fyzické osoby, které byly soudem zbaveny nebo jim byla omezena způsobilost k právním úkonům.

5.8 Doručování

Doručování se řídí daňovým řádem. Primární způsoby doručení jsou doručení při ústním jednání nebo elektronickou formou do datové schránky. Je to proto, že to jsou nejvíce ekonomické a nejrychlejší způsoby. V případě nemožnosti doručení těmito způsoby, nastupuje klasické doručování prostřednictvím poštovních služeb nebo úřední osobou, která byla pověřena doručováním. Do vlastních rukou se doručuje, pouze pokud to ukládá zákon. V souvislosti s doručováním u místních poplatků se tento způsob spíše nevyskytuje.

Doručování do datové schránky se použije pouze u osob, které mají zřízeny datovou schránku dle speciálního zákona.⁶⁶ Takto odeslaný dokument je doručen, když se do datové schránky přihlásí oprávněná osoba, která má do ní přístup. Platí zde fikce doručení, pokud se osoba s příslušnými právy nepřihlásí do 10ti dnů od dodání dokumentu do datové schránky, považuje se za doručenou.

Pokud adresát nemá datovou schránku zřízenou a nebylo možné mu doručit ani při ústním jednání, použije se doručení prostřednictvím zásilky. Tato písemnost je doručena okamžikem převzetí zásilky nebo odepřením převzetí této zásilky. Dokladem o doručení je řádně vyplněná doručenka. Pokud adresáta nezastihnou, vhodí mu do schránky oznámení o uložení písemnosti a adresát má 10ti denní lhůtu k vyzvednutí. Pokud si ji v této lhůtě nevyzvedne, považuje se za doručenou.

⁶⁵ Novela, zákon č. 174/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a automatické konverzi dokumentů

Zvláštním způsobem doručení je prostřednictvím veřejné vyhlášky k doručení hromadného předpisného seznamu. Uplatňuje se u poplatků, u kterých je velké množství poplatníků s totožnou poplatkovou povinností jako poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů nebo poplatek ze psů. Tento hromadný předpisný seznam musí být zpřístupněný nejméně po dobu 30 dnů. Za den doručení se považuje třicátý den po jeho zpřístupnění. Při nahlédnutí do hromadného předpisného seznamu jsou poplatníkovi zpřístupněny pouze ty údaje, které se týkají jeho vyměřeného poplatku.⁶⁷

⁶⁷ § 50 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

6 Opravné prostředky a vymahatelnost

Příjemce rozhodnutí se může proti rozhodnutí správce daně bránit několika způsoby, mezi které patří řádné či mimořádné opravné prostředky.

6.1 Řádné opravné prostředky

V oblasti místních poplatků je řádným opravným prostředkem odvolání. Odvolání je přípustné proti rozhodnutí, které ještě nenabylo právní moci. Obecná lhůta pro podání odvolání je 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí, což je v oblasti této problematiky platební výměr nebo hromadný předpisný seznam. Odvolání se podává u správce poplatku, který vydal napadené rozhodnutí. Lze jej podat i před doručením rozhodnutí. Podat jej může pouze příjemce napadeného rozhodnutí. Odvolání musí obsahovat následující náležitosti:

- označení správce poplatku, který napadené rozhodnutí vydal,
- označení osoby, která se odvolává,
- číslo jednacích, příp. číslo platebního výměru nebo hromadného předpisného seznamu, proti kterému je odvolání směřováno,
- důvody namítající nesprávnost či nezákonnost napadeného rozhodnutí,
- označení důkazních prostředků k prokázání skutkového stavu,
- návrh na změnu či zrušení rozhodnutí.

Správce poplatku může rozhodnout sám, jedná se o případy autoremedury, kdy odvolateli částečně či v plném rozsahu vyhoví. Pokud tak neučiní, postoupí odvolání s příslušnou částí spisu a svým stanoviskem odvolacímu orgánu. Odvolacím orgánem je nejbližší nadřízený správci poplatku, tedy Krajský úřad. Odvolací orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v požadovaném rozsahu a vydá své stanovisko. Může rozhodnout i v neprospěch odvolatele, odvolání tedy může zamítnout napadené rozhodnutí potvrdit. Nebo může napadené rozhodnutí změnit, zrušit a zastavit řízení. Proti rozhodnutí odvolacího orgánu se nelze dále odvolat.⁶⁸

⁶⁸ §109 – 116 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

6.2 Mimořádné opravné prostředky

Mimořádné opravné prostředky se použijí proti již pravomocnému rozhodnutí, které vydal správce poplatku. Mimořádným opravným prostředkem je obnova řízení. Obnovu řízení lze použít, pokud vyšly najevo nové skutečnosti či důkazy, vydané rozhodnutí bylo vydáno na základě pozměněného či zfalšovaného dokladu nebo bylo rozhodnutí dosaženo trestným činem.

Obnovit řízení lze na návrh příjemce rozhodnutí nebo z moci úřední. Podat návrh na obnovu řízení lze do 6 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodech obnovy řízení. Návrh na povolení obnovy řízení se podává u správce poplatku, který rozhodoval v prvním stupni. Souhlas k obnově řízení dává orgán, který rozhodoval v posledním stupni. Samotné obnovené řízení poté probíhá u správce poplatku prvního stupně. Výsledkem řízení je vydání nového rozhodnutí, rušící to původní.⁶⁹

6.3 Vymáhací řízení

Nastává, pokud poplatník dobrovolně nesplnil svoji poplatkovou povinnost. Je to poslední stadium poplatkového řízení. Obecní úřad jako správce poplatku k vymožení využije exekuce. Exekuce nedoplatku se provádí daňovou exekucí, zabezpečením vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudu či soudního exekutora, uplatnit jej v insolvenčním řízení nebo přihlásit do veřejné dražby. V souvislosti s problematikou vymáhání místních poplatků se použije nejčastěji daňová exekuce, další možností je soud či soudní exekutor. Způsob exekuce se určuje podle výše nedoplatku. Náklady spojené s vymáháním nedoplatku nesmí být v nepoměru k jeho výši.⁷⁰

6.3.1 Daňová exekuce

Nařizuje se na základě exekučního příkazu a zahajuje ji správce poplatku. Čas zahájení exekuce je vázána na vydání exekučního příkazu, ne na doručení. Exekuční příkaz musí obsahovat zákonem stanovené náležitosti, způsob provedení exekuce uvedený ve výroku, výše nedoplatku, výše exekučních nákladů a odkaz na exekuční titul. Poté se doručuje

⁶⁹ §117 – 120 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

⁷⁰ §175 – 176 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

adresátovi a osobám, kterým jsou ukládány povinnosti. Daňová exekuce se provádí následujícími způsoby:

- srážky ze mzdy - provádí se i z jiných příjmů než je mzda,
- příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb - peněžní ústavy poskytují správcům poplatků po požádání údaje o účtech klientů,
- příkázáním jiné peněžité pohledávky - nejčastěji splatné pohledávky vůči dlužníkovi od jiných osob,
- postižením jiných majetkových práv,
- prodejem movitých či nemovitých věcí - s touto formou jsou spojeny značné náklady na její provedení, které jsou na vrub dlužníka.

U místních poplatků je nejčastěji používaným způsobem daňová exekuce. S daňovou exekucí jsou spojeny exekuční náklady, které hradí dlužník. Náklady činí 2% s vymáhané částky, minimálně 500,- Kč a maximálně 500 000,- Kč.⁷¹

⁷¹ §177 – 185 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád

7 Závěr

Cílem mé práce bylo charakterizovat význam místních poplatků a podat na ně ucelený pohled. Součástí toho bylo shrnutí jejich historického vývoje a jejich správy, včetně rozboru jednotlivých vybíraných poplatků. K tomuto provedení jsem napřed musela uvést základní teorii místních poplatků a jejich správy.

Místní poplatky plní tedy funkci fiskální a jsou součástí daňových příjmů obecního rozpočtu. Vzhledem k tomu, že výnosy z místních poplatků činí jen nepatrnou část příjmů obecních rozpočtů, plní především funkci regulační a ochrannou. Tato funkce je nejvíce patrná u místních poplatků ze psů a u místních poplatků za užívání veřejného prostranství. Tímto se město snaží omezit počet psů chovaných v bytech a snížit náklady na čištění veřejného prostranství.

Nejčastěji vybíraným a nejvýznamnějším místním poplatkem je bezesporu místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Tento poplatek má především funkci fiskální, protože náklady na správu komunálních odpadů každoročně rostou. v souvislosti s tím je většina obcí vděčna za poslední novelizaci zákona o místních poplatcích, která u druhé části poplatku trojnásobně navýšila maximální hranici. Tento poplatek má také nejvyšší náklady na jeho náročnou správu, jak finanční tak i administrativní.

Většina obcí pro vydávání obecně závazných vyhlášek čerpala informace a vzory ze stránek ministerstva vnitra. Obcím také pomáhají informace z krajských úřadů, ekonomický odbor Krajského úřadu Jihočeského kraje vydává metodický materiál odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra - vzory obecně závazných vyhlášek obcí o místních poplatcích. Vstřícným krokem pro obce bylo vydání odborné publikace – doporučení pro obce a města, Obecní daně (místní poplatky, daň z nemovitostí, poplatek za komunální odpad), vydaná Kanceláří veřejného ochránce práv, Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstva financí České republiky.

Obce by měli vydávání obecně závazných vyhlášek věnovat velkou pozornost, a vydávat je v souladu se všemi právními předpisy. Formálně správně vydané vyhlášky jsou základem pro vybírání místních poplatků i jejich vymáhání. Vydané právní předpisy obce jsou zdrojem

příjmů a jsou základem jejich ekonomické samostatnosti, což je jeden ze čtyřech základních znaků místní samosprávy. Dalšími jsou osobní aspekt, územní aspekt a mocenský aspekt.

Mým cílem bylo vytvořit ucelený, stručný a přehledný souhrn o vývoji, soustavě a správě místních poplatků. Rozsah mé práce není vyčerpávající, avšak pro můj prvotní záměr dostačující. Domnívám se, že jsem cíl, který jsem si stanovila v úvodu úspěšně naplnila. Má bakalářská práce by mohla obohatit ostatní studenty při zkoumání této problematiky a pracovníky obecních a městských úřadů. Protože každý z nás je poplatníkem některého z místních poplatků, má práce může obohatit i laickou veřejnost.

8 Resumé

The aim of my work was to characterize the importance of local taxes and give them a comprehensive view. Part of that was a summary of their historical development and their administration, including the analysis of collected taxes. For this implementation of, I had to on ahead introduce the basic theory of local taxes and their administration.

Local taxes acts as fiscal taxes and are part of tax revenues in the municipal budget. Revenues from local taxes is only a small part of the income of municipal budgets. Their fulfills the function of regulatory and protective. This function is most obvious in local taxes from dogs and local fees for use of public spaces. By this municipality is trying to limit the number of breed dogs in apartments and reduce the cost of cleaning public spaces.

Most levied and the most important is certainly local tax for the operation of the municipal waste system. This tax has mainly a fiscal function, because the cost to administration to municipal waste grow every year. The most municipalities are grateful for amendment of the Act about local taxes, which has triple increased maximum limit in the second part of tax. This fee has the highest cost of difficult administration.

Most municipalities for issue generally binding regulation draw information and patterns from the website of the Ministry of Interior. Municipalities help information from the regionals offices, economic department of the regional office publishes methodical material of the Ministry of Interior -patterns generally binding regulation on local taxes. Friendly step for municipalities was edition special publications - recommendations for municipalities about municipal taxes, published by the Office of the Ombudsman, the Ministry of Interior of the Czech Republic and the Ministry of Finance of the Czech Republic (original name is Doporučení pro obce a města, Obecní daně - místní poplatky, daň z nemovitostí, poplatek za komunální odpad.

Municipalities should be pay close attention behind issuing generally binding regulation and issuing them in accordance with all laws. Generally binding regulation which are formally corect are the basis for collect local taxes and their recovering. Municipalities legislation are a source of revenue and are the basis of their economic autonomy which is one of the four basic features of local government. Another aspects are personal, territorial aspect and power aspect.

My aim was to produce a comprehensive, concise and clear summary of the evolution, system and administration of local taxes. The scope of my work is not exhaustive, but for my primary intention is sufficient. I believe that I successfully satisfy a goal that I establish at the beginning of my work. This thesis could enrich other students behind the examination of this issue and the staff of municipal and city offices. Everyones is taxpayer any of the local taxes and that is the reason why my work can also enrich the laic public.

9 Seznam použitých zdrojů

Litearura:

- BAKEŠ M., Finanční právo, 5. vydání, Praha, C. H. Beck, 2009, ISBN 978-80-7400-801-6
- GRŮŇ L. Finanční právo a jeho instituty, 3. aktualizované a doplněné vydání, Praha; LINDE, 2009. ISBN 987-80-7201-745-4
- JIRÁSKOVÁ Z., ŠNEBERKOVÁ A., Místní poplatky v praxi, 3. doplněné a aktualizované vydání, Praha, BOVA POLYGON, 2004, ISBN 80-7273-099-1
- KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV, MINISTERSTVO VNITRA, MINISTERSTVO FINANCÍ, Doporučení pro obce a města, Obecní daně (místní poplatky, daň z nemovitostí, poplatek za komunální odpad), Edice dobré správní praxe, 2. vydání, Praha, Tiskárna ministerstva vnitra, ISBN 978--80--254--6259--1
- KOUDELKA Z., Právní předpisy samosprávy, 2. aktualizované a přepracované vydání, Praha, Linde Praha a.s., 2008, ISBN 978-80-7201-690-7
- MRKÝVKA P. a kol., Finanční právo a finanční správa 2. díl, Brno, Masarykova univerzita v Brně, ISBN 80-210-3579-X
- PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 798-80-7400-454-4
- ZATLOUKAL T., Daňová kontrola v širších souvislostech, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2011, ISBN 978-80-7400-366-0

Právní předpisy:

- Zákon č. 565/1990 Sb. o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 82/1952 Sb., o místních poplatcích
- Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 181/1999 Sb., Evropská charta místní samosprávy
- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon. č. 143/1968 Sb., o československé federaci
- Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.

- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí
- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů
- Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)
- Zákon č. 300/2011 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- zákona č. 164/201 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích minerálních vod, přírodních léčebných lázní a lázeňských místech a o změně souvisejících zákonů
- Zákon č. 361/2001 Sb. o provozu na pozemních komunikacích
- Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a změně některých zákonů, ve znění zákona č. 121/200 Sb.
- Zákon č. 142/2012 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti se zavedením základním registrů
- Zákon č. 48/1994 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 305/1997 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se mění zákon České národní rady č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 229/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 183/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 290/2002 Sb., o přechodu některých dalších věcí, práv a závazků České republiky na kraje a obce, občanská sdružení působící v oblasti tělovýchovy a sportu a o souvisejících změnách a o změně zákona č. 157/2000 Sb., o přechodu některých věcí, práv a závazků z majetku České republiky, ve znění zákona č. 10/2001 Sb., a zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 174/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Soudní rozhodnutí

- Rozsudek NSS č. j. 9 Asf 81/2009-48, ze dne 20. 1. 2010
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 2 Afs 107/2007-168, ze dne 23.1.2008
- Rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 33 Odo 369/2004, ze dne 14. 2. 2006
- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS. 63/04, ze dne 22. 3. 2005
- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/02, ze dne 24. 6. 2003
- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 20/93(ve sbírce vyhlášen pod č. 141/1991 Sb.), ze dne 14. června 1994

Vyhlášky

- Vyhláška ministerstva financí č. 67/1966 Sb., o místních poplatcích
- Vyhláška ministerstva financí č. 71/1964 Sb., o lázeňském poplatku
- Vyhláška ministerstva financí č. 161/1960 Sb.
- Vyhláška ministerstva financí č.165/1959 Sb.
- Vyhláška ministerstva financí č. 112/1957 Sb.

Elektronické prameny:

- Internetový portál Nejvyššího správního soudu <<http://www.nssoud.cz>>
- Internetové stránky Ministerstva vnitra <<http://www.mvcr.cz>>
- Internetové stránky Ministerstva financí <<http://www.mfcr.cz>>
- Internetové stránky Českého statistického úřadu <<http://www.czso.cz>>

10 Přílohy

10.1 Změny zákona o místních poplatcích

Změny zákona o místních poplatcích od 1. 1. 1991⁷²

§	Účinnost	Zákon č.	Změny
§2	Místní poplatek ze psů		
	1. 1. 1991 - 31. 12. 2013	565/1990 Sb.	<i>Poplatník:</i> majitel psa, <i>Sazba:</i> až 1000,- Kč/rok za 1 psa, za dalšího až o 50% více. <i>Předmět:</i> pes starší 6 měsíců.
	od 1. 1. 2004	229/2003 Sb.	<i>Poplatník:</i> držitel psa. <i>Sazba:</i> až 1500,- Kč/rok za 1 psa, za dalšího až o 50% více. <i>Předmět:</i> pes starší 3 měsíců. Rozšíření osvobozených osob.
§3	Místní poplatek za lázeňský a rekreační pobyt		
	od 1. 1. 1991	565/1990 Sb.	<i>Poplatníky</i> jsou fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace. <i>Plátci</i> jsou fyzické nebo právnické osoby, které ubytování poskytly, pro obec poplatek vybrali a za poplatek ručí. <i>Sazba:</i> až 15 Kč za osobu a den. Rozsáhlé osvobození od poplatkové povinnosti.
	od 1. 1. 2004	229/2003 Sb.	Zrušení osvobození u osob nemocných, kterým byla lázeňská péče poskytnuta v rámci pracovní neschopnosti a u osob, jimž byl podle zvláštních předpisů poskytnut rekondiční pobyt.
	od 1. 1. 2011	281/2009 Sb.	Plátce není ručitelem poplatku.
§4	Místní poplatek za užívání veřejného prostranství		
	od 1. 1. 1991	565/1990 Sb.	Poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství. <i>Sazba:</i> až 10 Kč za m ² na den (i započatý m ²) užívaného veřejného prostranství s možností zdesetinásobení. <i>Vyjmuty</i> jsou osoby zdravotně postižené za užívání vyhrazeného trvalého parkovacího místa.
	od 28. 5. 1991	184/1991 Sb.	Ze zvýšené sazby na desetinásobek vyjmuty zařízení cirkusů.
§5	<i>Místní poplatek z reklamního zařízení</i>		

⁷²Zpracováno s využitím publikace PELC V., Místní poplatky, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2013, ISBN 798-80-7400-454-4, str. 17 - 28

	1. 1. 1991 - 30. 6. 1994	565/1990 Sb.	<i>Předmět poplatku:</i> písemná, obrazová, světelná a zvuková oznámení umístěná či provozovaná na veřejných prostranstvích, ve veřejně přístupných místnostech a ve veřejných hromadných dopravních prostředcích. Sazba poplatku: až 5 % ceny za provádění reklamy. <i>Osvobození:</i> reklamní zařízení sledující charitativní a jiné humanitární cíle. Poplatek z reklamních zařízení se vybíral i spolu s poplatkem za užívání veřejného prostranství.
	od 1. 7. 1994	48/1994 Sb.	Tento poplatek zrušen.
§6	Místní poplatek ze vstupného		
	1. 1. 1991 - 30. 6. 1994	565/1990 Sb.	<i>Předmět:</i> poplatek se vybírá ze vstupného na kulturní, sportovní a prodejní akce a akce obdobného charakteru. Sazba: až 30 % z úhrnné částky vybraného vstupného. Poplatek se neplatí z akcí, jejichž celý výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely.
	od 1. 7. 1994	48/1994 Sb.	<i>Sazba:</i> až 20 % z úhrnné částky vybraného vstupného.
§7	Místní poplatek z ubytovací kapacity		
	1. 1. 1991 . 30. 6. 1994	565/1990 Sb.	<i>Poplatník:</i> právnické osoby vlastníci zařízení nebo mající právo hospodaření a fyzické osoby, které podnikají. Poplatek se platí z ubytovací kapacity v rekreačních a vzdělávacích zařízeních. <i>Sazba:</i> až 2 Kč za každé lůžko a den bez ohledu na jeho využití.
	1. 7. 1994 - 31. 12. 2003	48/1994 Sb.	<i>Poplatník:</i> vlastníci zařízení, nebo právnické osoby s právem hospodaření. Poplatek se vybírá v lázeňských místech nebo místech soustředěného turistického ruchu z ubytovací kapacity v zařízeních sloužících nebo určených k přechodnému ubytování za úplatu. <i>Sazba:</i> až 2,- Kč za každé využití lůžko a den. Zavedeno zákonné vyjmutí.
	od 1. 4. 2004	229/2003 Sb.	<i>Poplatník:</i> ubytovatel, který přechodné ubytování poskytl. <i>Sazba:</i> až 4,- Kč za každé využití lůžko a den
	od 1. 1. 2010	348/2009 Sb.	<i>Poplatník:</i> osoby, které přechodné ubytování poskytly. Poplatek se vybírá v obcích a městech v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplatu. <i>Sazba:</i> až 6,- Kč za každé využití lůžko a den. Změna zákonného vyjmutí.
§8	Místní dislokační poplatek		
	1. 1. 1991 - 31. 12. 1992	565/1990 Sb.	Platil se za umístění kanceláří, provozoven, skladů a dalších zařízení sloužících k podnikatelské nebo jiné výtěžné činnosti v územním obvodu obce. Nevybíral se, pokud byl za užívání uvedených prostor vybírán poplatek za užívání veřejného prostranství. <i>Sazba:</i> až 10 % ročně z částky rovnající se úhradě za užívání uvedených prostor, která je stanovena v obci.
	od 1. 1. 1993	338/1992 Sb.	Tento poplatek zrušen.

§9	<i>Místní poplatek z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobů</i>		
	1. 1. 1991 - 30. 6. 1994	565/1990 Sb.	<i>Poplatník:</i> osoby provozující restaurační, kavárenské, ubytovací nebo jiné pohostinské služby, ve kterých se prodávají. <i>Sazba</i> až 10% z prodejní ceny.
	od 1. 7. 1994	48/1994 Sb.	Tento poplatek zrušen.
§10	Místní poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst		
	od 1. 1. 1991	565/1990 Sb.	Od 1. 1. 1991 nedošlo ke změně tohoto poplatku.
§10a	<i>Místní poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj</i>		
	od 1. 1. 1998	305/1997 Sb.	Poplatku podléhá každý povolený výherní hrací přístroj. <i>Poplatník:</i> poplatek platí provozovatel výherního hracího přístroje. <i>Sazba:</i> za každý přístroj na tři měsíce od 5 000,- Kč do 20 000,- Kč.
	od 1. 9. 1998	149/1998 Sb.	<i>Sazba:</i> za každý přístroj na tři měsíce od 1 000,- Kč do 5 000,- Kč.
	od 16. 6. 2010	183/2010 Sb.	Poplatku podléhá každý povolený výherní hrací přístroj nebo jiné technické herní zařízení povolené Ministerstvem financí.
	od 1. 1. 2012	183/2011 Sb.	Tento poplatek zrušen.
§10b	Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů		
	od 1. 1. 2002	185/2001 Sb.	Poplatník: fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba. Sazbu poplatku tvoří: až 250,- Kč za osobu na kalendářní rok za provoz systému komunálních odpadů plus až 250,- Kč za osobu na kalendářní rok.
	od 1. 7. 2012	174/2012 Sb.	Zvýšena druhá část sazby až na 750,- Kč. Nově platí i cizí státní příslušníci s dlouhodobým nebo trvalým pobytem a vlastníci domů a bytů, ve kterých není nikdo hlášen k trvalému pobytu.
§10c	Místní poplatek za zhodnocení stavebního pozemku		
	od 1. 1. 2002	274/2001 Sb.	Do dnešního dne nedošlo ke změně tohoto poplatku.
§11	Sankce		
	1. 1. 1991 - 31. 12. 2003	565/1990 Sb.	Nebudou-li poplatky zaplacené (odvedené) včas nebo ve správné výši, vyměří obec poplatek platebním výměrem a může zvýšit včas nezaplacené (neodvedené) poplatky až o 50%.
	od 1. 1. 2004	229/2003 Sb.	Včas nezaplacené (neodvedené) poplatky nebo jejich nezaplacenou část může obec zvýšit až na trojnásobek.
	od 31. 10. 2007	270/2007 Sb.	Doplňen odstavec: Penále, úrok z posečkání nebo splátek daně a úrok z prodlení podle zákona o správě daní a poplatků se neuplatňují.

	od 1. 1. 2011	281/2009 Sb.	Nebudou-li poplatky poplatníkem zaplacený, vyměří mu obecní úřad poplatek platebním výměrem. Nebudou-li poplatky plátcem odvedeny, vyměří mu obecní úřad poplatek platebním výměrem k přímé úhradě. Včas nezaplacené nebo neodvedené poplatky nebo jejich část může obecní úřad zvýšit až na trojnásobek, toto zvýšení je příslušenstvím poplatku. Penále, úroky a pokuty, upravené daňovým řádem, s výjimkou pořádkových pokut, se neuplatňují.
§12	<i>Promlčecí lhůty</i>		
	1. 1. 1991 - 31. 12. 2003	565/1990 Sb.	Poplatky nelze vyměřit ani vymáhat po uplynutí 3 let od konce kalendářního roku, ve kterém se obec o poplatkové skutečnosti dozvěděla. Od konce kalendářního roku, ve kterém se poplatník od obce dozvěděl o úkonu provedeném k vyměření nebo vymáhání poplatků, běží nová tříletá lhůta. Poplatky nelze vyměřit ani vymáhat, uplynulo-li 10 let od konce kalendářního roku, v němž nastala poplatková skutečnost.
	od 1. 7. 1994	48/1994 Sb.	Pokud poplatník nesplnil svoji oznamovací (poplatkovou) povinnost, bylo možné dlužné poplatky vyměřit do 3 let od konce kalendářního roku, ve kterém oznamovací (poplatková) povinnost vznikla. Pro ostatní promlčecí lhůty platil zákon o správě daní a poplatků.
	od 1. 1. 2004	229/2003 Sb.	Dlužné částky lze vyměřit nebo doměřit do 3 let od konce kalendářního roku, ve kterém poplatková povinnost vznikla. Byl-li před uplynutím této lhůty učiněn úkon směřující k vyměření nebo doměření poplatku, běží tříletá lhůta znovu od konce roku, v němž byl dlužník o tomto úkonu písemně uvědoměn. Vyměřit a doměřit poplatek lze nejpozději do 10 let od konce kalendářního roku, ve kterém poplatková povinnost vznikla.
	od 1. 1. 2011	281/2009 Sb.	Ustanovení § 12 zrušeno s přijetím daňového řádu.
	Povinnosti zákonného zástupce		
	od 1. 7. 2012	174/2012 Sb.	Je-li poplatník nezletilý, odpovídá za zaplacení spolu se svým zákonným zástupcem, mají stejné procesní postavení. Nezaplatí-li, vyměří obecní úřad poplatek jednomu z nich.
§13	Řízení ve věcech poplatků		
	1. 1. 1991 - 30. 6. 1994	565/1990 Sb.	O řízení ve věcech poplatků platí zvláštní předpisy - vyhláška Ministerstva financí č. 16/1962 Sb., o řízení ve věcech daní a poplatků
	od 1. 7. 1994	48/1994 Sb.	O řízení ve věcech poplatků platí zvláštní předpisy, pokud tento zákon nestanoví jinak - zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
	od 1. 1. 2011	281/2009 Sb.	Ustanovení § 13 zrušeno.

§14	Stanovení místních poplatků, obecně závazná vyhláška, řízení o poplatcích		
	do 31. 12. 2002	565/1990 Sb.	Správu poplatků vykonává obec, která je ve svém územním obvodu zavedla.
	od 1. 1. 2003	320/2002 Sb.	Správu poplatků vykonává obec, která je ve svém územním obvodu zavedla. Poplatky zavede obec obecně závaznou vyhláškou, ve které upraví podrobnosti jejich vybírání. U poplatku za užívání veřejného prostranství určí místa, která mu podléhají. Řízení o poplatcích vykonává obecní úřad.
	od 1. 1. 2011	565/1990 Sb.	Stanovení poplatků patří do samostatné působnosti obce, která je ve svém území zavedla.
§14a	Povinnost ohlášení poplatníka a plátce		
	od 1. 1. 2011	281/2009 Sb.	Toto ustanovení upravuje podrobnosti ohlášení, která podává poplatník, popř. plátce místního poplatku.
§15	<i>Obecně závazná vyhláška</i>		
	1. 1. 1990 - 30. 6. 2004	565/1990 Sb.	Upravuje způsob zavedení místních poplatků, určení místa u poplatku za užívání veřejného prostranství a podrobnosti správy poplatku z prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků.
	od 1. 7. 1994	48/1994 Sb.	Zrušeny podrobnosti správy poplatku z prodej alkoholických nápojů a tabákových výrobků.
	od 1. 1. 2003	320/2002 Sb.	Ustanovení § 15 zrušeno.
	Působnost obecního úřadu		
	od 1. 1. 2003	320/2002 Sb.	Působnost stanovená obecnímu úřadu podle tohoto zákona je výkonem přenesené působnosti.
§16	<i>Prominutí poplatku a jeho příslušenství</i>		
	1. 1. 1991- 31. 12. 2003	565/1990 Sb.	Obec může poplatkovému subjektu poplatek snížit nebo prominout.
	od 1. 1. 2004	229/2003 Sb.	Možnost snížení nebo prominutí poplatku i příslušenství poplatku poplatníkovi z důvodu odstranění tvrdosti.
	od 1. 1. 2011	281/2009 Sb.	Ustanovení §16 bylo zrušeno.
	Využívání údajů ze základních registrů		
od 1. 7. 2012	142/2012 Sb.	Ustanovení upravuje oprávnění příslušných správních orgánů, aby měly přístup k referenčním údajům ze základních registrů.	

10.2 Příjmy obcí

Příjmy obcí v letech 2007-2011 ⁷³

Příjmy obcí v tis. Kč					
	2007	2008	2009	2010	2011
Daňové příjmy	141 348 536	154 422 464	136 558 783	142 885 549	141 901 390
- místní poplatky	2 609 373	2 715 616	2 487 638	2 351 091	2 842 215
Nedaňové příjmy	24 048 821	25 744 096	26 622 780	27 181 951	28 648 691
Kapitálové příjmy	12 015 035	15 477 448	13 911 125	12 769 005	8 508 241
Přijaté dotace	72 773 339	74 036 336	84 594 234	100 783 646	89 548 839
PŘÍJMY CELKEM	250 185 731	269 668 704	261 686 722	283 620 147	268 607 159

Zdroj: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&cislatab=FIN4010UC_KR&kapitola_id=24&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&pro_4_45=CZ>

Procentní příjem obcí ve vztahu k celkovým příjmům v tis. Kč					
	2007	2008	2009	2010	2011
Příjmy celkem	250 185 731	269 668 704	261 686 722	283 620 147	268 607 159
- z toho daňové příjmy	56,50%	57,26%	52,18%	50,38%	52,83%
- z toho místní poplatky	1,04%	1,01%	0,95%	0,83%	1,06%

⁷³ Vlastní zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu <www.czso.cz>

10.3 Vzor platebního výměru

Platební výměr⁷⁴

Obecní (městský) úřad

odbor..... (popř. bez označení odboru)

.....

.....

Adresa příjemce :

V dne.....

.....

.....

Č.j.

Vyřizuje :

Telefon :

PLATEBNÍ VÝMĚR č.

na místní poplatek

Podle ustanovení § 11 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a obecně závazné vyhlášky obce o místních poplatcích č.... a v souladu se zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, Vám byl vyměřen místní poplatek.....(uvést druh poplatku) v částce slovy..... (v případě vydání platebního výměru za více období je nutné vypsát každé období a odpovídající částku zvlášť a závěrem uvést celkovou výši poplatkové povinnosti).

Tuto částku zaplaťte na účet obce č....., který je vedený u pobočky bankykonstantní symbol.....variabilní symbol..... nejdéle do..... dnů ode dne doručení tohoto platebního výměru.

⁷⁴ Vlastní zpracování na základě publikace KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV, MINISTERSTVO VNITRA, MINISTERSTVO FINANCÍ, Doporučení pro obce a města, Obecní daně (místní poplatky, daň z nemovitostí, poplatek za komunální odpad), Edice dobré správní praxe, 2. vydání, Praha, Tiskárna ministerstva vnitra, ISBN 978--80--254--6259—1, str. 134

Odůvodnění :

Poučení :

Proti tomuto platebnímu výměru můžete podat odvolání písemně nebo ústně do protokolu u shora uvedeného správce místních poplatků ve lhůtě 30 dnů ode dne, který následuje po jeho doručení. Odvolání nemá odkladný účinek.

otisk
úředního
razítka

.....
podpis pověřeného pracovníka správce místních poplatků
s uvedením jména, příjmení a funkce